

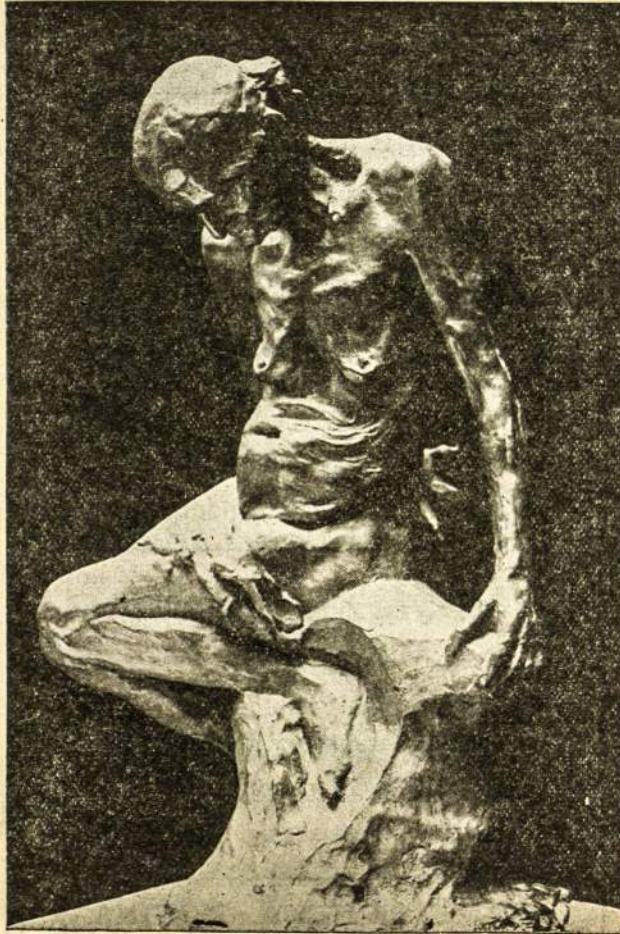
METAĪ III.

BIRŽELIS-JUNE

No. 6.

MOTERŪ BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

Pavargēle.

SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

Moteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaitė

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
šiai parengimuose duoti prie įžangos.

Kaina 3 centai.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.
Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Dabar kainuoja 25c; apdaryta 35c.

Šeimyna Seniau, Dabar it Ateityj

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

KĄ KIEKVIENA MOTINA PRIVALO ŽINOTI.

Parašė M. Sanger
Lietuvių kalbon vertė A. Petrika.
Kaina 25c.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas.

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss J. Benes. Subscription: \$1.00 a year; 6 months 55c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila., Pa. under the Act of March 3, 1879

No. 6.

Birželis (June), 1919.

Metai III.

Da Pergerai Darbininkams

Į klausimą, kodėl darbininkai, ypačiai moteris, nesilanko į organizacijų susirinkimus, į lavinimosi vakarėlius, nepaiso organizacijų, iš jų išstoja ir tt., yra atsakymas, kad žmonėms da pergerai. Neseniai man teko buti LMPS. tulos kuopos susirinkime, kur kelios veiklesnės draugės svarstė klausimą, kodėl narės nesilanko į lavinimosi vakarėlius ir tt. Buvo įvairių nuomonių jį ieškojime priežasčių; buvo patarimų, kaip vakarėlius geriau sutvarkyti, ką mokintis, bet pasirodė, kad jau įvairūs būdai išbandyti, o narės vis nesilanko.

Tas pats yra ir su kuopų susirinkimais, ne vien tik moterų, bet ir vyrų organizacijose. Pav., LSS. kuopose, kur priklauso arti šimto ar daugiau narių, į susirinkimus atsilanko 15 ar 20. Jie taip pat tankiai klabina duris tų, kurie užsidarę sau ramiai sėdi prie stiklo alaus ar prie kazirų. Gi žiurint kiek giliau į dalyką, matosi svarbi abelna priežastis. Tai yra: kad žmonėms da "pergerai." Jų ekonominis stovis da "neprispaudė" juos iki to laipsnio,

kad jie pabustų, atmerktų savo akis ir pamatytų, jog jau nebegali ilgiau taip gyventi, turi keltis ir eiti jį ieškoti savo skurdo priežasčių.

Kad taip, o ne kitaip yra, tai mato kiekvienas žmogus iš paskutinių metų Europos atsitikimų. Ten revoliucija virte verda, ten nepasitenkinimas, sukilimai,—jį ieškojimas iš to duslaus oro išėjimo. Kodėl taip yra? Todėl, kad mirt sunku,—nei vienas nenori, tad reikia šokt kad ir per ugnį, gelbėti savo gyvastį, kuriai grėsia žiaurus bado likimas. Ten darbininkai jau visu plotu sukilo, ir yra viltis, kad anksčiau ar vėliau laimės savo kovą. O kas juos sukėlė, kas užriebė tą revoliucijos ugnį? Ot, lyginai pastaraisiais metais ėmė ir sukilo. Sutvėrė savo organizacijas, skaitlingai lankosi į susirinkimus, noriai dirba savo organizacijos labui, varo revoliuciją pirmyn, žodžiu, tveria naują pasaulį. Kodėl jie visa tai daro dabar, o nedarė penkiolika, dvidešimt metų atgal? Juk ir tada jau buvo slaptos ir viešos darbininkų organizacijos

(nors ir ne visose Europos šalyse), ir tada darbininkų vadai šaukė darbininkus prie vienybės ir rodė jiems jų engėjus,—visokius carus ir kaizerius. Juos šaukė, bet jie da turėjo plutą duonos, ir sykiu su savo kunigėliais keikė šaukėjus. Dabar, kada karė nualino iki augščiausiam laipsniui, kada jie neteko paskutinio duonos kąsnio, tai, išgirdę balsą savo vadovų, atrakinėjo kalėjimų duris tiems, kurie už jų reikalus kentėjo uždaryti, ir garbingai iškėlė darbininkų brolybės vėliavą. Badas išmokino ir vienybės ir brolybės.

Čia išreikštos mintys yra ne šio straipsnio autoriaus, bet tulo žymaus visiems žinomo veikėjo, kuris kitados Lietuvoje pasakė: "Tai nieko, lai tiems miestų darbininkams algas da labiau sumažina. Lai tuos dvarų kaimiečius ponai lupa kaip avis, lai iš jų atima ne tik paskutinę karvę, bet ožką ir vištą; kad jie negautų nė lašo pieno, nė kiaušinio, nė duonos ganėtinai. Jie dabar badauja, bet da nemiršta." Minėtas veikėjas šiuos nekantrybės žodžius sakė sugrįžęs iš dvarų skyriaus, kuomet jį iš ten ponų ir prabaštėlių sukurstyti darbininkai išvijo už tai, kad jis norėjo sutverti S. D. P. kuopas. Tamsųs ir akli darbininkai išvijo savo vadovą, grąšindami jam sumušimu ir padavimu policijai.

Taip yra išdalies ir čia su mūsų darbininkais. Jau minėjome, kad organizacijų nariai tingiai lankosi į susirinkimus, nenori pildyti savo pareigas ir tt. O daugybė darbininkų tiesiai mina savo reikalus po kojų; jie blaškosi po visokias kunigų bei vyčių organizacijas; kaip maži vaikai, tveria savo vaiskus, parodas ir gaišina brangų laiką visokiems niekams. Jie, lyginai kaip tie dvarų kaimiečiai, tankiai išveja tikruosius savo vadovus, suardo prakalbas ir tolygius darbus atlieka. O tai vis delto, kad jie da pavalgę, da šiaip taip apsirengę. Mat, maži vaikai irgi buna ramūs ir bile žaislą į rankutes pasiėmę žaidžia, kuomet yra sotūs; bet kada išalksta, o mamos nėra namie, tai didžiausį triukšmą pakelia.

Europą privedė prie nepakenčiamo skurdo ir bado visiems žinoma kas: dėjimas valstybių spėkų į pragaištingą militarizmą. Tas pats atsitiks visur, kur tik militarizmas bus garbinamas.

Taigi, sesutės ir broliai darbininkai, ar mums pridera tenkintis tuomi, kad da šiandien mes šiaip taip galimė verstis? Argi negėda taip trumpai matyti ir su vaikiška drąsa laukti skurdaus rytojaus?

Visi darbdaviai, ponai politikieriai, net ir dušių ganytojai, nelaukia, neatidėlioja savo reikalų ir nesako, kad bus taip, kaip dievas duos, bet dirba kiek druti, kad užtikrinus sau pragyvenimą.

Su darbininkais, ypatingai su moterimis, didžiausia bėda tame, kad jos nežino, kas yra tie jų klesos politiniai reikalai.

Dirbti, atsiimti "pėdę" ir gyventi,—tai visi reikalai. Žinoma, visi, tik ne tie, už kuriuos darbininkai turi kovoti. Prie klausimo, koki čia tie reikalai, lai kiekvienas, moteris ir vyras, užduoda sau klausimą, kodėl neužtenka tos atsiimtios "pėdės"? Kodėl darbininkai negali gyventi geresniuose namuose? Kodėl neužtenka apsimokėti randas, negali pirkti geresnį maistą, geresnius drabužius, negali gyventi geresnėse vietose ir tt? Pagalios, kodėl užėina bedarbės? Kodėl čielos minios darbininkų turi visiškai badauti, kuomet sandėliai lužta prikrauti jų pačių pagamintomis gėrybėmis? Ot, sesutės ir broliai,—šitie visi klausimai yra darbininkų reikalai, kuriais jie privalo rupintis.

Kad didžiuma darbininkų nesistengia tvirti, stiprinti ir palaikyti darbininkiškas organizacijas, tai aišku, kad jie apie viršminėtą klausimą niekad neužsimena. Tie klausimai patįs savaimi yra prasti; pav., kodėl negalima geresniuose namuose gyventi, bile kas atsakys, kad nėra iš ko brangią randą mokėti, tai ir viskas. Bet klausimas tuomi neišsiriša; kiekvienas tų klausimų yra taip svarbus, kaip ir abelni darbininkų klesos reikalai. Svarbus todėl, kad turi gilų bendrumą ekonominyj ryšij.

Lai Marė ir Jonas nepasitenkina pasakymu: "nėra iš ko", bet lai klausia savęs, —kodel nėra iš ko? Kame ta priežastis? Pradėjus tyrinėt, pamatys, kad čia reikia pripažint, kad tos randos perbrangios, kad drabužiai ir valgomi daiktai perbrangūs; pagalios, kad darbo mokestis per mažas. Bet tai da neviskas, tik paviršutinumai ir tikro aiškumo nėra. Čia prisieis susidurti su branduoliu visos negerovės; čia reikės daeiti iki supratimo, ką reiškia neapmokėtas darbas; reikia save patikrinti, kad kas neapmokėta, tą ir pirkt negali,—reiškia, darbdavys nedavė darbininkui tiek algos, kiek už pagamintas prekes reikalinga, per tai darbininkai negali pirkti. Prekės sukrautos stovi, o darbininkas badauja. Jonas ir Marė, protaudami, atras tikrąsias priežastis ir kaslink namų, kodel jie dabar taip blogai sutvarkyti. Pav., turčiai gyvena tris dvylikoje puikių, šiltų kambarių, o vargšai darbininkai—dvylika žmonių trijuose kambariuose. Leidžiant protui mąstyti, tyrinėjant suprasime, kad tie darbininkų klesos reikalai visai nėra koki ten tolimi, keisti sutvėrimai, bet paprasčiausi—ir sykiu begalo svarbus—kasdieniniai klausimai. Darbininkai privalo jais rūpintis,

juos ginti ir stengtis viską taip sutvarkyti, kad žmonės negalėtų vieni kitus išnaudoti.

Čia jau prieiname prie svarbumo organizacijos, kadangi tik vienybės keliu galima tai atsiekti. Organizacijų nariai, nesilankydami į susirinkimus, ar į lavinimosi vakarėlius, tankiai daro klaidą, manydami, kad jų atsilankymas turi mažą reikšmę, ar lavinimasis—maža svarbą. Tai yra tikras savęs apgaudinėjimas, išsisvajotu per daug dideliu noru; norima daug išmukti, daug nuveikti, o čia organizacijai taip greitai neina. Per daug norėti nereikia, nes gali ir to nustot. Organizacijai duoklių užsimokėjimas, lankymas susirinkimų ir lavinimasis po truputį,—tai ir viskas, ko iš mūsų reikalaujama. Reikia tik nenuoalsiai dirbt, o jausimės, kad laipsniškai žengiamo pirmyn. Kur darbininkai savo kovą laimėjo, ten irgi buvo nekitaip,—nepagriebė jie tai visu glėbiu.

Todel, draugės ir draugai, nereikia laukti, kol sunkūs laikai mus prispaus; nesnauskim namie, bet eikim ten, kur nors mažai išsilavinsim, kur savo balsu užpildysim darbininkiškoj organizacijoj vietą.

K. S. Lietuvaitė.

Visuomenės Perversmai Pagal Proletariato Pasauliožvalgą

ANUPRAS A. KARALIUS.

(Tąsa)

Prasidėjus naujam dirbimo būdai, gaminimo iėgos pradeda priešginiant darbo vaisių dalinimo būdai, ir juo toliau naujas dirbimas plėtojasi, tuo labiau gaminimo paėgos priešginiuoja tam visuomenės surėdymui, kuris rymo ant seno dirbimo. Marksas sako: "Su ekonominio pagrindo persikeitimu visas milžiniškas visuomenės atstatymas lėčiau ar skubiau tampa surevoliucionizuotas". Kada valdančioji klesla stengiasi palaikyt senuosius visuomenės ekonominių ir politinių santykių ryšius, įvyksta sukilimai, kad nuvertus seną tvarką, kuri stabdo visuomenės pažangą.

Socializmo mokslas yra revoliucinio

proletariato kelrodis. Jis mokina proletariato klesų kovos. Jis aiškina ekonominį visuomenės plėtojimosi įstatymą. Jis nurodo revoliuciniam proletariatui, kokion pusėn slenka visuomenės paėgos, kad darbo žmonės žinotų, kaip kovot už savo išsiliuosavimą. Jis parodo, kad betvarkė viešpatauja kapitalistinio dirbimo bude: dirbimo paėgos išaugo augščiau kapitalistų galvų, ir jos kaskart labiau priešginiuoja privatinei nuosavybei, ant kurios rymo kapitalistinis visuomenės surėdymas. Socializmo mokslas mokina, kad revoliucinis proletariatas yra kolektyvio arba bendro reikmenų gaminimo pasekmė, tad

prieš kapitalistų klesą vien tik proletariatas yra revoliucinė klesa; vien tik jam priklauso vargstančios žmonijos išliuosavimas iš kapitalizmo retėžių.

2. SENOVĖS KOMUNIZMO GADYNĖ.

Žvelgiant į praėjusius amžius, matome, kad visuomenė yra pergyvenusi įvairius savo plėtojimosi laipsnius. Žiloje senovėje visuomenės surėdymas buvo komunistinis. Komunizmo gadynei žuvus, prasidėjo vergijos gadyne, kuri taipgi atgyveno savo amžių ir užleido savo vietą baudžiavos arba feudalizmo gadynei, ant kurios griuvėsių išaugo kapitalizmo gadyne, kuri slenka į visuomenės pervartų verpetą.

Senoje praeityje, kada žmogus darė pragyvenimą medžiokle ir žuvavimu, privatinės nuosavybės nebuvo. Turtai, darbo vaisiai buvo naudojami bendrai. Žmonės gyveno komunistiškai, nes jie bendrai gamindavo gyvenimo reikmenis. Jų svarbiausi darbo įrankiai buvo akmeninis kirvukas, saidokas ir vilyčia. Gal but, kad šitie darbo įrankiai buvo ypatingai vartojami, bet darbo vaisiais visi šeimynos nariai, be skirtumo, lygiai naudojosi. Kiekviena ypata, kas jai buvo reikalinga, ėmė iš vieno sandėlio. Moteris bendrai atlikdavo namų darbus, o vyrai susivieniję eidavo medžiot. Kada vyrai pareidavo iš medžioklės su maistu, visi šeimynos nariai budavo sušaukti, prie pietų, kur visi lygiai maitindavosi ir visi lygiai badaudavo, kada jiems pritrūkdavo maisto. Kada žmonės bendrai gamindavo reikmenis ir jas bendrai naudodavo, tad komunistinis visuomenės surėdymas buvo pritaikytas prie tų žmonių gyvenimo aplinkybių.

Privatinės nuosavybės nebuvo delto, kad taupumas nebuvo galimas, nė reikalingas. Sumedžiotas maistas turėdavo būti tuojaus sunaudotas, bet ir jo užtektinai budavo. Da ir dabar tie žmonės, kurie gyvena iš medžioklių ir žuvavimų, prisilaiko komunistinio surėdymo.

Kada naujas gyvenimo reikmenų bu-

das pradėjo atsirasti, komunistinis surėdymas pradėjo žūti. Kaip greitai prasidėjo žemės išdirbystė, taip greitai komunizmo gadyne pradėjo baigtis. Žemdirbystė gimdė naujas gyvenimo aplinkybes, prie kurių buvo reikalinga pritaikyti naujas visuomenės surėdymas.

Atsiradus žemdirbystei ir prasidėjus naminių gyvulių auklėjimui, taupumas buvo reikalingas ir galimas. Prie žemdirbystės metas tapo padalintas į darbymečių ir naudojimo laiko tarpus. Tada žemdirbys turėjo taupyti darbo vaisius, kad užtektų jo šeimynai maisto iki kitam javų valymui. Javai, kaip ir naminiai gyvuliai, buvo galima taupyti. Daugiau sutaupius gyvenimo reikmenų, buvo galima geriau gyventi. Taupumas tapo galutinis žmogaus gyvenimo tikslas.

Taupumas vertė žemdirbius reikalauti savo darbo vaisių. Tad ir žemė kiekvienais metais turėdavo būti padalinta į šmokus. Cezaris rašo, kad pas vokiečių barbarus, su kuriais jis kariavo, žemė budavo kas metai padalinta tarp žmonių.

Kada žmogus išmoko taupumo ir žemę pradėjo dalintis, atsirado privatinė nuosavybė. Kadangi žemė budavo nelygiai derlinga ir nelygiai išdirbama, tai jos padalinimas kėlė tarp žemdirbių nesutikimus. Kiekvienas tikėjosi gauti derlingesnę žemės plotą, ir kuris jį įgydavo, reikalavo, kad tas žemės plotas pasilikėtų jam ant visados. Tuo budu atsirado žemės privatinė nuosavybė. Pusanthro šimto metų vėliaus po Cezario, Tacitus, Romos istorikas, aprašo, kad pas vokiečių barbarų tautas žemė jau buvo privatiniai valdoma.

Atsiradus privatinei žemės nuosavybei, prasidėjo ir vergų darbas. Kada žemė buvo privatiniai valdoma, karėse nugalėti priešai jau nebudavo žudomi, bet varomi žemės dirbti arba naminių gyvulių prižiūrėti.

Privatinė nuosavybė davė pamatą turčių luomai augt. Taupumas išmokino žmogų, kaip prašobti ir pasiliuosuoti nuo darbo.

Ir kada tarp žemdirbių prasidėjo žemių mainymas, vieni nusigyvendavo, o kiti tapdavo turtingesni. Nuo to laiko žemės nuosavybė kuopėsi į kelių gudresniųjų rankas. Ir kada vergai pagamindavo daugiau, negu jie šnaudodavo, žemių savininkai stengdavosi įgyti platesnius žemės plotus ir daugiau vergų, kurie jiems gamino turtus. Kada žemės privatinė nuosavybė kuopėsi, ir vergų skaitlius augo, turčių luoma plėtojosi.

Bendri šeimynų ryšiai, privatinei nuosavybei besiplėtojant, nesulaikomai iro, ir jų vietoje prasidėjo atsirasti valstybinė valdžia. Kada atsirado privatinė nuosavybė, atsirado ir ją apginantys įstatymai. Auganti turčių luoma darėsi ir valdančiąja luoma, nes jai rūpėjo jos nuosavybės apgynimas. Kada vieni pradėjo pralobti, kiti pradėjo nusigyventi; tuo budu beturčių skaitlius, kurie užpuldinėjo ant turtingesniųjų, smarkiai augo. Apsireikšdavo vidurinė netvarka. Kadangi viena tvirtesnė gentis pavergdavo silpnesnę, o pavergtoji stengdavosi pasiluosuoti iš priespaudos, būtina buvo reikalingi įstatymai, kad sutvarkyt visus vidurinius nesutikimus. Turtingesnieji, kurie turėjo ekonomines paiegas ir kuriems rūpėjo jų gerovė, pradėjo išleisti įstatymus ir organizuoti militarinę spėką, kad privertus tuos įstatymus pildyt. Valstybinė valdžia pradėjo plėtotis.

Komunizmo gadinėje, kad žmonės dauginosi ir pritrūkdavo jiems gyvenimo reikmenų, verždavosi vieni į kitų teritorijas. Karės už grobius ir gyvenimo reikmenis nuolatos tęsdavosi. Ir kada tvirtesnė gentis prijungdavo kaimynų žemę prie savo genties, tai susiliedavo į vieną didelę žmonių šeimyną, lyg į tautą. Kaip matėme, privatinė nuosavybė ir kitos prie jos prijungtos aplinkybės auklėjo turčių klesą, kuri darėsi valdančiąja klesą; ir kada jau gentis vienijosi, tarpgentinė taryba, privatinei nuosavybei labiau besiplėtojant, pradėjo žuti, ir vietoje komunizmo augo valstybė su valdančiąja klesą viršui jos galvos.

Nėra abejonės, kad biednesnieji žmonės, kurie buvo labiau pripratę prie senų papročių, stengėsi palaikyti komunistinį visuomenės surėdymą. Vienok visuomenė turėjo taikytis prie naujų gyvenimo aplinkybių. Nesutikimai, kurie kilo tarp šeimynų ir genčių delei nelygaus turto padalinimo, ir nuolatinės karės, leido karių vadams tapti didelių žemės plotų savininkais ir būti genčių valdonais, kurie, gentėms besiliejančioms į tautas, pradėjo būti jų karaliais. Kada prasidėjo prekyba, vietoj tarpgentinės tarybos atsirado tarptautinė taryba arba tautų atstovybė; ir tada komunistiniai visuomenės santykių ryšiai tapo sutraukti. Mat, komunizmo tvarka buvo negalima, kada atsirado privatinė nuosavybė. Žemdirbystė gimdė naujas gyvenimo aplinkybes, ir visuomenei buvo reikalingas naujas surėdymas. (Toliau bus)

Netikėtai

Kartą, reikalui esant, tenka man iš netyčių užėiti į vieną vietą. Buvo gerai pasiturinčio ukininko B. namai. B. šeimyna susidėjo iš paties B., trijų dukterų ir dviejų sūnų. Jie visi buvo geri ir darbštūs; tik tai vieno daikto,—kaip ir beveik visiems mums, darbininkams,—jiems truko, tai apsišvietimo ir tvarkos. Ir dabar aš, eidamas keliu, mačiau B, dukteris, stovinčias pas namo duris. Turbut jos norėjo pamatyti, kas ir kur vaikščioja. Priėjus man artyn prie jų namo, sprudo visos į ydų, kad net dulkių debesys paskui jas susisuko. Man pasidarė nesmagu. Manau sau, ar jos manęs išsigando, nedrįsta, ar gal neapkenčia? Bet einu artyn, sustoju ties durimis ir laikiu, kas čia bus. Iš vidaus niekas neišeina, aplinkui namą irgi nieko nesimato, tik baltas šuo pas tvorą priištatas garsina mano atėjimą. Ne į gerą laiką, manau sau, atėjau; bet toj valandoj dirstelėjęs į langus, supratau visą paslaptį. Viduje viskas virte virė: viena skubiai šla-

vė aslą, kita graibė nuo krėslų skarmalus ir kitokius drabužius, skubiai nešė į pašalinį kambarį, kita vėl skubino šluostyti stalą,—visos skubiai dirbo. Nenorėdamas joms to karšto darbo sutrukdyti, nutariau nesiskubinti į vidų.

Pagaliaus viena išėjus vadina mane į vidų. Aš, tarytum nieko nežinąs, einu paskui ją ir stačiai pakliuvu į dulkių debesį.

—Ar nešokote tiktai,—sakau aš,—kad taip prisidulkinote?

—Kada čia šoksi,—atsakė man,—mes nepajėgiame darbus apsidirbti, neturime nei valandėlės liuso laiko, o dar šokinėjimais užsiimsime.

—Ir per duris pažiūrėti, kur kas eina,—pamislįjau sau.

—Tai kas čia yra? Iš kur čia tos dulkes? Jos gali jums akis pagadinti ir dar kosulį įvartyti; čia galima visai susirgti!

—Tai vaikai čionai tampėsi, kada mes triusėmės, tai ir pridulkino,—teisinosi jos visos.

Aš, pamatęs, kad jau jos pradeda meluoti, perstojau klausinėjęs apie dulkes ir užsimąsčiau. Galvoje sukūnėjosi nesmagios mintys. —Kodel, mažčiau sau, tos mergaitės, kurios taip gražiai moka susišukuoti savo plaukus, padaryti iš jų visokius kuodelius, kurios taip puikiai moka puošti visokiomis šukomis, taip mėgsta švarius naujosios mados drabužius,—kodel jos nesigėdi tos nešvaros ir betvarkės savo namuose? Bet ką aš sakau? Jos gėdiasi, neprisipažįsta; tiktai aš nesuprantu, kodel jos nepasistengia tą nešvarumą ir betvarkę prašalinti iš savo namų? Man rodo, kad mergaitės, tikrai norėdamos, tą padarytų, nesulaikytų jų nuo to nė triusas, nė darbai, nė kiti, nereikalingi, užsiėmimai.

Šitas pavyzdys gali tai patikrinti.

Šale jų gyvena kitas darbininkas (našlys), neturi moters, tik su dviem dukterimis. Pas jį darbo ir triuso yra nemažiau, kaip ir pas aną, o rasi dar daugiau, bet tenai visuomet yra švariau ir gražiau.

Delko? —Delto, kad viena jo duktė myli švarumą ir tvarką. Ji žino, kad mergina turi būti namų pagražinimu, kad jos vikri ranka turi viską namuose puošti ir nešvarumus prašalinti. Tatai laiko ji savo priežiuroje ir niekuomet nuo jos pildymo nesišalina.

Bet rasi tai buvo kokia “dabičkė”, ne darbininkė mergina? Ir tas neteisybė. Darbštume sunku jai rasti lygią. Kiekvienas darbas jos rankose tirpte tirpo. Ji visuomet spėdavo apdirbti ir apsišvarinti. Beveik visuomet galima rasti jos kiemelį priešais namelį visuomet gražiai nušluotą, nudabintą. Viduje stalai balti, langai visuomet nuvalyti, asla gražiai iššluota. Neteiko niekad asloj matyti išmėtytų vyrų čebatų, nebuvo ten pribarstytų pelenų, nei kitokių skarmalų primėtyta. Visoki atliekami drabužiai nesimėtė ant suolų ir pasuolėmis, bet kiekvienas daiktelis buvo padėtas savo vietoje. Nereikėjo jai niekad kaisti iš gėdos už nešvarą ir betvarkę, nereikėjo pasiteisinti, meluoti. O gi jos darželis, kaip gražus! Lisvelės visaip išsukinėtos, išmargintos, žaliais žolynais visos išsodintos, apsėtos gėlėmis ir nuo visokių piktžolių apsaugotos. Žirniukai prismaiginti riečia savo viršunėles augštyn, jurginių krumai paraišioti, rozės paramstytos,—viskas tvarkoje.

Mylėdama švarą ir tvarką savo namuose, norėdavo, kad ir pas kitus taip būtų. Todėl ji nesigailėdavo savo draugėms kaiminkoms prikaišiojimų, o kartais net ir skaudžių pajuokimų. Ne vienai tinginiai ji išipyko, bet išmintingesniąsias ir apsuksesniąsias ji perdirbo: ir šiandieną tame sodžiujė miela pažiūrėti ir į stubą įeiti, nes žinai, kad joje nerasi mėšlyno.

Taip elgties, o, jei galima, ir geriau, patarčiau visoms merginoms. Švara nieko nekenkia, priešingai, ji sveikatai daug padeda ir namus papuošia. Švara surukusią, aplūzusią darbininko bakuzėlę padaro daug ramesne ir smagesne už puikų, bet pilną nešvarumo namą. Mikališkės Petras.

Žmonių Tikėjimas Seniau ir Dabar

Kad dievus susitvėrė sau patįs žmonės, tai reikia be jokio abejojimo priimti už tiesą. Taip parodo ir pats žmogaus protas. Šiandien jau nebešnekame apie tai, kad dievam yra reikalingas valgis arba gėrimas. Jeigu kokio-nors tikėjimo kunigas pradėtų tokius nonsensusus šnekėti, kad ir dabar da dievai valgo, tai ir paprasčiausia davatka parodytų jam duris. O, vienok, seniau visi tikėjo, kad dievai valgo, ir geria. Tiktai įsigilinkime į praėjusio amžiaus istorijos palikimus, o atrasime kaip senoje gadynėje žmonės gyveno. Pirmiausia gadynė, kurioje atsirado žmogus, vadinosi "akmens gadynė". Kuom ji buvo prieš tai, sunku pasakyti. Tiktai iširti žemės ženklai liudija, kad tai buvo daugelį milionų metų atgal. Ta gadynė praėjo taip seniai, kad net ir atminimai apie ją pražuvo. Vienok, "kas gyvenime pražuna, tai tas skamba vėlesnės giesmės".

Pažiūrėkim į žmonių giesmes, religiose knygoose, į visokias legendas ir padavimus iš senovės užsilikusių užrašų. Taip ve, pažiūrėkim indijiečių šventos knygos Veda, vadinamos "dievų maistu". Ten mes atrasime, kad dievai norėjo gerti ir valgyti! Suprantama, kad tais laikais žmogus ir negalėjo vaidentuvėje sau persistatyt kitokio dievo, kaip tik ant savo paveikslo, panašų į save. Kadangi žmogus valgo, ir jeigu nevalgytų, tai turėtų mirti, todėl senovės žmonės sau persistatydavo, kad ir dievai turi valgyti, nes kitaip jie gyventi negali. Bet jiems buvo labai įdomu, kaip būtų galima tiems dangaus valdonams valgi suteikti. Jie sau persistatydavo, kad vien maldos dievam negal užtekti, jiems kaip nors ir valgio reikia paduoti. Mes randame ir biblijoje užrašyta, kad žydai savo dievui gamindavo maistą labai paprastu būdu, tokiu, kaip ir šiandien kiekviena moteris pagamina savo vyrui: keptavo ant ugnies jaučius, avinus, o kartais net ir gyvus žmones degindavo. Ir jie sau persistatydavo, kad

tikrai dievas tuos visus jų pagamintus valgius suvalgo. Bet kaip akmens gadynėje galėjo žmogus savo dievus pavalgydinti, kuomet da ugnies jie neturėjo? Suprantama, kad del tos priežasties, tuolaikiniai dievai turėjo badauti. Tai tas mus ir priveda prie dievų evoliucijos supratimo.

Dabar štai kas: atsiradus ugniai, pasklido po pasaulį idėja, kad ugnis paeina nuo dievų, nes ji šildo ir praryja viską, kas tik jai ant kelio pasisuka. Ilgus amžius laukiniai žmonės meldėsi į ugnį, ir kepė ne tik gyvulius, bet ir žmones dievams ant garbės, ir manė, kad dievai viską suvalgo. Prie ugnies jie laikė žmones, kad ji neužgęstų. Ir tie sargai besergėdami šventą dievų ugnį, pavirto į kunigus.

Mums sako net ir Lietuvos istorija, kad mūsų protėviai tiek dievų ir velnių turėjo, kiek ant svieto randasi blogų ir gerų darbų. Tas buvo ir gilioje senovėje da pas pirmuosius mūsų protėvius. Dievai buvo netik ugnyje, bet žmonėse ir kituose visuose gyvunuose. Laukinis žmogus geisdamas stiprybės, užmušdavo ir suvalgydavo bent kokį kitą stiprų gyvuną, ir jis manė įgyti tuo sau stiprybės; norėdamas buti gudriu, valgydavo tuos gyvunus, kuriuos jis sau persistatė esančiais gudriais; del drąsos įgijimo valgydavo užmušto žmogaus širdį:—valgydami jie tikėjosi, kad valgą dievą, ir su juo visas jo dorybes. Pirmuose krikščionijos amžiuose, maldingi žmonės imdavo sakramentus, del pasistiprinimo. Mat Kristus buvo stiprus, tai su sakramentais įtikėtu jo kunu, krikščionys manė įgiją jo galybę, kad atsispirti prieš krikščionijos persekiotojus. Žodžiu sakant, kas buvo senovėje, tai ir dabar tas pats šešėlis užsiliko pas mūsų krikščionis, (katalikus) kokio tai savitarpinio su dievais apsimainymo. Dievams atiduodavo suvalgymui gyvulių ir žmonių kunus, o patįs žmonės vėl valgydavo, ir dabar tebevalgo, dievus žmonėse. Bet gal ateis laikas, kad žmonės paliaus tikėję į visokius, niekad nebuvusius, daiktus ir dievus.

Seiniškis.

Moterų Organizavimasis

Paimkime keletą metų atgal ir sulyginkime su šiandieniniu moterų organizavimosi, o pamatysime, kad moteris nužengė didelį žingsnį pirmyn. Čia nekalbėsiu apie kitų tautų moteris, bet vien tik apie lietuves.

1912 ir 1913 metais moteris visai mažai atkreipdavo adydzios į darbininkų organizacijas, jos tik tikėjo, ką kunigai bažnyčiose pasakydavo—ir tą viską laikė teisinga ir šventa.

Kuomet kilo Europoje karė, tai šioje šalyje maistas pasidarė daug brangesnis. Tada moteris pasijuto, kad nebegali išmaitinti savo šeimos vien tik vyro alga ir jos suprato, kad tos kunigų pasakos aptemdė jų protą ir vedė jas kasdien prie sunkesnio gyvenimo. Tada jos pradėjo kitaip žiūrėti į darbinikiškas organizacijas. Pradėjo lankytis į socialistų prakalbas ir šiaip viešus susirinkimus. Didelė didžiama jų suprato, kad tik per organizavimąsi galima pagerinti savo buvį. Jos griebėsi už darbo ir pradėjo organizuoti atskirą nuo vyrų organizaciją—LMPSA. Tos organizacijos tikslas—eiti prie tiesioginio darbininkų išsiliuosavimo.

Diena iš dienos jų darbas ėjo pirmyn. Spalio mėn., 1917 metais, pasirodė visoj šalyj pirmutinis moterų darbo vaisius—“Moterų Balsas”. Jis suteikė kiekvienai apšviestiesniai moteriai daug daugiau energijos ir pasišventimo darbuotis, kad palaikytų tą mažytį laikraštį. Po pasirodymui “Moterų Balso”, atsirado pas moteris da didesnis veikimas. Jos nepaisė savo sunkaus gyvenimo ir pinigų stokos, jos organizavosi—kur tik buvo galima tvėrė LMPSA. kuopas, kad tik palaikytų tą savo vadovą, kuris rodo darbininkų klesai tikrą pasiliuosavimo kelią.

Įstojus karėn Jungtinėms Valstijoms, visi socialistų laikraščiai likosi persekiojami bei uždaromi. Tas-pat buvo ir su “M.

Balsu”. Jis buvo persekiojamas ir net sulaukytas. Pas moteris apsiereiskė didelis nesmagumas, kad neteko savo vadovo. Bet jos tame nenustojo energijos—veikė. Surado šiokius ar tokius budus ir vėl pradėjo leisti tą šviesos spindulėlį, kuris nušviečia nesusipratusioms moterims takus į geresnę ateitį, kviesdamas stoti eilėse po raudona vėliava, kuri žada lygybę visai žmonijai.

Sesutės, mūsų šventa priedermė yra prigulėti, kurios da neprigulime, prie LMP SA.; o kuriame mieste nėra LMPSA. kuopas, ten pasistengkime sutverti ją, nes mes žinome iš patyrimų, kad viena ypata nieko negali nuveikti. Kur susideda kelios, ten jos atlieka milžinišką darbą.

Kol mes busime neorganizuotos, mes nesulauksime geresnio buvio; mes nešime tą sunkią išnaudojimo našą ir kentėsime šaltį ir badą, kokį iki šiol kentėjome. Taigi, sesutės, vienintėlis mūsų išsiliuosavimo budas iš po kapitalistų vergijos yra: stoti į darbininkų eiles ir eiti prieš kapitalistų su raudona vėliava, ant kurios bus užrašyta: “Mes, darbininkai, viską pagaminame, tat mes ir naudosimės savo darbo vaisiais”.

O. Šimoliuniūtė.

PIPIRAI.

Tautininkai ir klerikalai man primena du arklius, kurie nesutarė nuklimpusį vežimą traukti. Staiposi, spardosi, viens trukt, kits trukt, dumblai į šalis tyška, o vežimas kaip rugsta, taip rugsta nuklimpęs. Tai vis tų kietasprandžių tautininkų kaltė.

* * *

Koks keistas tas Kelmų Kelmelis; jis nori, kad žmonės liautusi tikėję į senąjį dievą (jaunasis da nepilnametis), kuris, anot jo, esąs nelabai geras. Kaip tai, jis negeras? Jis liepė gimdyt, jis liepė žudyt, jis griekus atleidžia; jis liepė nusidėt, jis už griekus baudžia. Pav., kad ir Rusijos kunigams ir visokiems pateptiems leidom smagiai lebauti, dabar juos iš ten ištreimė ir tt., ir tt.

K. S. L—tė.

APŽVALGA

DARBININKAI APVAIKŠČIOJO SAVO ŠVENTĘ.

Niekada da darbininkų šventė Pirmoji Gegužės nebuvo taip iškilmingai apvaikščiujama, kaip ši metą. Viso pasaulio didesniuose miestuose įvyko demonstracijos ir generaliai streikai. Didelė didžiūma pasaulio darbininkų šventė savo šventę ir tuomi gaždino savo ponus kapitalistus. Prancuzijoje, Paryžiuje, visi darbininkai tą dieną metė savo darbą, ir ponai buvo priversti net pasninkauti ir pėsti vaikščioti, nes nebuvô kam pagaminti jiems valgyt nei vežti jų.

Net taikos konferencijos atstovai nukentėjo nuo darbininkų šventės—turėjo pėsti nueiti į konferenciją.

Tie, kurie skaitė save pasaulio valdonais ir savininkais, pasijuto bėspėkais prieš darbininkų vienybės galybę.

MOTERIS, KAIPO REVOLIUCIJOS GYNĖJOS.

Kadangi kapitalistai, kaip alkani žvėrys, užpuolė Rusų Sovietų Respubliką iš visų pusių, tai Tarybų Valdžia atsišaukė į visos Rusijos moteris, kad jos padėtų apginti darbininkų šalį.

Moteris buriomis rašosi į raudonąją armiją ir noriai kovoja už darbininkų reikalus, gindamos revoliucijos laimėjimus.

KUDIKIŲ BUDELIAI.

Ponai kapitalistai taip pakėlė pieno kainas, kad beturčių šeimynoms jis liko neprieinamas, ir delėi tų ponų kišenius beturčių kudikiai turės nustoti savo gyvasčių.

Štai ką sako apie tai sveikatos komisionierius Dr. Royal S. Copeland New Yorke:

“Delei pieno brangumo šią vasarą išmirs daug kudikių, jei reikalingos priemonės nebus tam panaudotos. Aš prašiau

miesto valdzios paskirti reikalingą sumą pinigų delėi atidarymo aštuonių pieno stočių, daugiau del beturčių”.

O ponas Hylan'as, New Yorke miesto majoras, sako, kad jis nenorįs už tai kaltinti kapitalistus, nes tai būtų žiauru apkalinti ypatas ar kompanijas už kudikių mirtingumą, vienok jis liepia pieno ponams paimti šitą į atydą.

Žinoma, kad ponas Hylan'as nekaltins kapitalistų už tai, nes ir jis pats negeresnis už juos. Bet darbininkai, kurie balsavo už tokį poną, gali pasidžiaugt, kaip jis rūpinasi jų (darbininkų) reikalais.

Kada gi darbininkai supras savo reikalus ir ims juos tvarkyti patįs, o ne ponas Hylan'as ar kiti, jam panašūs?

Kaip klerikalai ir tautininkai šelpia Lietuvą.

Tris metai atgal, tautininkai ir klerikalai surengė taip vadinamą Lietuvų Dieną. Tą dieną jie rinko aukas neva susėlpimui badaujančios Lietuvos.

Savo gudria politika jie įstengė suviliot net daugelį lengvatikių socialistų, kurie su pasišventimu rinko tą dieną aukas ir krovė į klerikalų izdą, tikėdami, kad tos aukos bus pasiūstos nuo karės nukentėjusiems lietuviams.

Rimtesnieji socialistai buvo priešingi bendram rinkimui aukų su klerikalais ir tautininkais, nes jie žinojo, kad lietuviai, kuriems tos aukos labiausiai reikalingos, negaus jų; kad jomis pasinaudôs saujelė politikierių arba davatkos su kunigais. Ir jie neklydo. Nors surinkta tų aukų šimtas trisdešimtis tukstančių dolerių, bet nuo karės nukentėję lietuviai nė cento jų negavo. Kaip praneša jų pačių (klerikalų) tarybos komisija “Darbininko” No. 63, š. m., kad tie pinigai iki šiol tebeguli bankoj po globa Amerikos Raudonojo Kryžiaus, o lietuviai Lietuvoje badauja, laukdami tų

pinigų bei pašalpos. Ir ilgai prisieis jiems tos pašalpos laukt, nes, kaip klerikalų komisija sako, tautininkų komitetas jau padovanojęs tuos pinigus Amerikos Raudonajam Kryžiui, ir vargiai lietuviai matys iš tų pinigų nors vieną skatiką.

Socialistai, kurie padėjo tuos pinigus surinkti, dabar gali pasididžiuoti savo darbu.

Tame pačiame "Darbininko" numeryj telpa Liet. Raud. Kryžiaus moterų atstovės straipsnis, kur ji sako:

"Moteris! jau laikas atėjo, kada turime pakelti balsą prieš tuos, kurie pasityčioja iš mūsų darbų.

"Atsiminus Lietuvių Dieną, vien tik džiaugtis, rodos, privalėtumėm, visos, kaip viena, pasiryžusios buvome eiti ir rinkti pinigus dėl mūsų nuvargusių brolių, sesučių Lietuvoje; kiek visokių išmetinėjimų teko išgirsti tą dieną, kiek pasityčiojimų... bet, nieko nepaisydamos, ėjome per išsisaugojimą tol, kol vos galėjome vakare kojas panešti, tol, kol mūsų sąžinė sušuko: "ramiai ilsėkitės šiąnakt, pašventusios viską dėl Lietuvos". Sunkus buvo darbas, bet mes, moteris, taip lengvai jį panešėm dėlto, kad manėme sušėpsim varguolius Lietuvoje, motiniškoms širdims bus lengva.

"Šiandien, kur tas mielaširdingas darbas nuėjo? Kur yra tie suvirš 130,000, surinktų Lietuvai? Ar dėlto mes, moteris, vargom, ėjom elgėtauti, kad mūsų surinkti pinigai turi gulėti? Mes, moteris, negalime ilgiau tylėti. Ateina tikros žinios iš Lietuvos, kad "vargas, vargas Lietuvoje, siųskite pašalpą, žmonės badu miršta", bet mūsų "Centralis Komitetas" tyli, užsikimšęs ausis, kad negirdėtų tų dejavimų, bijosi, kad nepabudintų iš miego, kuris per beveik tris metus miegojo ir dar miega.

"Kelkitės! Lietuva kraujuose! pasigailėkite nors mažų nekaltų kudiškių, meskite purviną politiką į šalį, nes kitaip busite prikalti prie gėdos stulpo, ko senai esate užsitarnavę.

"Mes, moteris, negalime ilgiau kęsti

tų dejavimų, vėl pradėjome kitą darbą, kad kaip nors sušėps Lietuvos varguolius, pradėjome organizuoti Liet. Raud. Kryž. Politikieriams mūsų tarpe nėra vietos, mes norime darbininkų, ir aukos, kurios bus surinktos, negulės bankose. Vyrai! (jeigu galiu jus taip vadinti) kurie "partijas" statote sau už cienatinį tikslą, "tuzai!" kuriems daugiau nieks nerupi, kaip tik politika ir "aš", pasitraukite nuo savo vietos, jūs neatrandate kelių, kaip sušėpti lietuvius varguolius, paveskite tuos pinigus Liet. R. Kryž., kuris mokės ir atras kelius, kaip siųsti pašalpą Lietuvon. Mes, moteris, esame pasiryžę dirbti, bet tas mūsų darbas turi išeiti ant naudos, ir jūs, partizantai iš "C. Komiteto", neišdrįskite tą mūsų darbą apversti ant pasityčiojimo.

"Delko jūs nesilaikote N. Yorko Visuotinio Seimo nutarimo? Ar jūs vėl per daugiau kaip metus laiko galvojate išsiteisinimui? Mes, moteris, jokio išsiteisinimo nuo jūs nepriimam, tik griežtai reikalaujame, kad tie mūsų sirinkti pinigai tuojaus būtų sunaudojami Lietuvai. Mes ilgiau netoleruosime, jau kantrybės pritrūkome, kuria per beveik tris metus apsišarvavę laukėme, klausėme jūsų "poor excuses", dabar jau priėjote liepto galą. Jeigu jūs, bosai iš "Centralio Komiteto", neturite nė kibirkštėlės sąžinės, matant Lietuvą kraujuose, bet, paaštrinę "durtuvus", dar giliau siekiat į Lietuvos krutinę, tai mes, moteris, pasmerkiame jus, kaipo "žudytojus" lietuvių tautos".

"Liet. Raud. Kryž. Mot. Atstovė".

Net ponų pasekėjos pasipiktino savo vadovų "darbštumu" ir duoda jiems vėją, bet tas šauksmas bus šauksmu tyruose, nes ponai politikieriai jau sugalvojo, ką su tais pinigais padaryti: Vieni padovanojo juos Am. Raud. Kr.; kiti gi žada atimti juos ir biznį su jais daryti.—pirkti maistą, vežt jį Lietuvon ir parduot jį lietuviams. Reiškia, badaujanti lietuviai turės tą maistą pirkt. Puikus sušėpimas badaujančių, ar ne?

KAPSUKO NEDORYBĖS.

Tokiu antgalviu tilpo "Draugo" num. 122 straipsnis, kur pripasakota visokių nesąmonių apie Kapsuką ir išskaitliuoti jo neva prasizengimai.

Primelavęs, kiek tik galėjo, "Draugas" užbaigia šiais žodžiais:

"Galima būtų šnekėti apie daugelį kitų Kapsuko ir bolševikų Lietuvon atneštų nedorybių — spaudos laisvės panaikinimą, atpludusį ištvirkimą ir biaurias su bolševikais atneštas Lietuvon ligas. Bet kas išskaitliuota užteks, kad lietuvių pastačius prieš bolševikus, kad jis apmaudoje stvertusi kovos ir ginklo savo teisėms ir laisvei ginti."

Tai mat, su kokių tikslu "Draugas" primelavo ant Kapsuko ir bolševikų,—kad pastačius lietuvių prieš bolševikus ir sukursčius jį prie ginklo, žudyt savo brolius lietuvius darbininkus. Jis pats prie to prisipažįsta. Tai kunigiška dora. O jų skelbiamas dievas pasakė — "neužmušk".

TUŠČIAS "KELEIVIO" DŽIAUGSMAS.

"Keleivis", sužinojęs, kad "Moterų Balso" redaktorė rezignavo, labai nusidžiaugė. "Gerai, sako, kad rezignavo, nes "M. B." buvo virtęs bolševikų organu, spaudino net Tarybų konstituciją. Ir ką turi bendra Sovietų konstitucija su moterų reikalais,—klausia "Keleivis".

Tai mat, ką užgiedojo "Keleivis", kuris giriasi esąs socialistišku laikraščiu, nepriešingu bolševikams. Ir da jis reikalauja ištraukų prirodymui, kad jis priešingas Rusijos darbininkų valdžiai. Ar reikia geresnių prirodymų? "Keleivis" sako, kad Sovietų konstitucija neturi nieko bendra su moterų reikalais. Ar tos moteris, kurios leidžia "Moterų Balsą", yra kapitalistės? Jei jos būtų kapitalistės, tai, žinoma, neturėtų nieko bendra, bet kadangi jos yra darbininkės, tai Sovietų konstitucija turi daug bendro su jų reikalais, nes ta konstitucija tam yra pagaminta, kad apgint darbininkų, kaip vyrų, taip ir moterų,

reikalus. Jei ta konstitucija yra gera vyrams darbininkams, ji taipgi gera ir moterims darbininkėms, nes moterų darbininkų reikalai nesiskiria nuo vyrų darbininkų reikalų; jei skiriasi, tai tik tuomi, kad moterų padėjimas yra sunkesnis, negu vyrų, nes didžiama moterų turi per dieną vergaut dirbtuvėje, o parėjusi namo, turi dirbti namų darbą iki vėlybos nakties; vyrai gi, parėję iš dirbtuvės, gali pasilsėti.

"Keleivis", mat, tik tokius moterų reikalus težino, kaip pečius, puodai ir lopšys,—daugiau nieko.

Nors "Keleivis" sako iš tikrų šaltinių sužinojęs apie redaktorės rezignaciją, bet neteisingai sužinojo, nes redaktorė visai ne dėl kokio ten referendumo rezignavo, kaip "Keleivis" praneša, bet rezignavo dėlto, kad Pild. Kom. buvo nutaręs sustabdyt Sovietų konstituciją ir padarė neteisingus užmetimus redaktorei, o visai ne dėl kokio ten referendumo.

Dalykams paaiškėjus, ir Pild. Kom. paprašius rezignaciją atsiimt, redaktorė atsiėmė ir kol-kas pasiliko savo vietoj. Todėl "Keleivio" džiaugsmas bus veltui.

"Keleiviui" nesmagu, kad "M. B." gina darbininkų reikalus ir ištikimai jiems tarnauja, už tai jis taip džiaugiasi redaktorės rezignacija; mat, jis manė, kad "M. B." pateks į social-patriotų rankas ir eis sykiu su darbininkų reikalų išdavikais, bet tai tuščia svajonė. Didelė didžiama LMP S. narių yra susipratusios darbininkės, einančios su kairiuoju socialistų sparnu, ir jos nedaleistų kokiai-nors social-patriotei nuvest "M. B." į social-patriotizmo pelkes. "Moterų Balsas" turi ištikimai tarnaut darbininkų ir darbininkų reikalams.

KAS SKALDO SOCIALIŠTŲ ORGANIZACIJAS.

Dešinieji socialistai nuolat rėkia, kad kairieji skaldo Sąjungą arba S. P. Tuo tarpu pasirodo, kad dešinieji tą darbą atlieka.

Socialist Party Nacionalis Pildomasis Komitetas ne tik skaldo, bet stačiai griauja S. P. Dešinieji, mat, nors budami mažumoj partijoj, vienok pateko į centro komitetus ir dabar užsimanė išbraukti iš partijos visus kairiuosius, nežiurint, kad kairiųjų yra didelė didžiama partijoj.

Jie jau suspendavo 7 svetimkalbių federacijas, kurios priklausė prie S. Partijos, Tų federacijų tarpe randasi ir Lietuvių Socialistų Sąjunga. Išviso jie jau suspendavo apie 50 tukstančių narių ir, be abejonės, rengiasi suspenduoti daugiau. Apskaitoma, kad bus suspenduota apie 80 tukstančių narių vien tik už tai, kad jie eina tikru tarptautinio socializmo keliu, kad jie nenori pataikaut buržuazijai, kaip kad daro dešinieji socialistai.

Tai mat, kur tikrieji socialistų spėkų skaldytojai.

LSS. VIII RAJONO KONFERENCIJA.

LSS. VIII Rajonas savo paskutinioje konferencijoje nutarė paragint VIII Raj. kuopas, kad jos prašalintų iš savo tarpo narius, prasižengusius prieš tarptautinio socializmo principus. Išnešta keletas rezoliucijų: rezoliucija prieš d. E. V. Debso priešus; rez. prieš "Naujienas"; rez. prieš amnistijos suvažiavimą, kurį šaukia social-patriotai, ir rez. priklausymo prie SL A. klausimu.

Kuopos, kurios tapo paragintos prašalinti priešingus socializmo principams narius, išpildė Rajono nutarimą.

MOTERIS GAVO BALSAVIMO TEISES.

S. V. senatas didžiama balsų perleido rezoliuciją, suteikiančią visoms S. V. moterims balsavimo teises. Už rezoliuciją balsavo 56 senatoriai; prieš—25. Sufragistės gavo du balsu daugiau, negu reikėjo, kad rezoliucija pereitų—dviem trečdaliais balsų.

Įstatymas įeis į galę, kada trys ketvirtaliai valstijų pritaras tam įstatymui. Da-

bar sufragistės darbuojasi, kad valstijos kuogreičiausiai tą įstatymą ratifikuotų (užtvirtintų) ir kad moteris galėtų dalyvauti 1920 m. prezidento rinkimuose.

MOTERIS PASMERKIA S. V. POLITIKĄ LINKUI RUSIJOS.

Šalies moterų Pram. Unijų Lygos suvažiavimas, kuris įvyko Philadelphijoje, išnešė rezoliucijas, pasmerkiančias S. V. valdžią už jos kišimąsi į Rusijos reikalus ir reikalaujančias, kad S. V. armija tuojaus būtų atšaukta iš Rusijos, kad blokada būtų nuimta ir kad S. V. valdžia bei taikos konferencija pripažintų Rusijos Sovietų Valdžią.

Tose rezoliucijose sakoma, kad Rusijos Tarybų Valdžia yra žmonių pageidaujama valdžia, kuri išsilaike jau 18 mėnesių ir, stengimasis nuverstį ją yra priešingas tautų apsisprendimo principams.

Išnešta rezoliucija, reikalaujanti tar-naitėms tokių-pat algų ir tokių-pat darbo valandų, kaip ir dirbtuvių darbininkams.

Kita rezoliucija išnešta, kurioje raginama visos S. V. valstijos užgirti senato nutarimą suteikti moterims balsavimo teises.

Išrinkta delegatės į tarptautinę moterų pasaulio darbininkių konferenciją, kuri įvyks šį rudenį Washington, D. C.

To suvažiavimo delegatės buvo pertraukusios savo posėdžius ir nuėjusios padėt pikietauti Philadelphijos Keystone telefonistėms, kur dabar yra streikas. Jos taipgi stengiasi suorganizuot telefonistes, nes jos da neorganizuotos.

Tulas Zigmas "Naujienose" klausia, katrą liepto galą prilipo "M. B." redaktorė. Taigi pasakysime jam, kad "M. B." redaktorė nelaipioja jokiais lieptais, bet eina tiesiu darbininkišku keliu.

Lawrence'o streikas užsibaigė pilnu streikierių laimėjimu.

PRAKILNI MEILĒ

(Pabaiga)

Jokubui skverbiasi žodžiai, pasakyti priežastis, bet čia-pat Alioša, prisivengia palyginti jį prie savęs. Patylėjęs dusliai tarė:

—Priežasties klausiu, lyg negirdi ką žmonės kalba?...

—O kas gi kaltas dėl tų kalbų?—šokosi Vandutė. Tu pats Kubai išputei dalyką, tu išsimanei, tu įsivaizdinai nebutus dalykus, paskleidei, praplėtei kalbas... Per tavę žmonės mane liežuviais plaka... O taip staugiai išvaręs Aliošą, dar daugiau pakurstysi ugnį, bobų liežuviams. Per tavę reikės man nukentėti. Niekaip negali Alioša tuoj išeiti... Neišleisiu!—Vandutė per ašaras spigino Jokubui.

—Mat ir čia mano kaltė!—atsiduso Jokubas,—gal ir geriau nekelti skandalo,—pamanęs tarė:

—Na, kad taip bijai, turiu nusileisti... tegul buna Alioša, kol mokslo metai baigsis, bet kaip tik stos vakacijos, a nė dienos nebelaikysiu... Paskutinis mano žodis... Per sunku man su užlaikymu—lengviau kalbėju,—galą su galu nebegaliu suvesti... jam išėjus, verčiau kiek galėdamas pagelbėsiu...

—Dar trys mėnesiai iki vakacijų...—Vandutė pamanė, nors tiek iškovojo, atsiduso.

Toliau Vandutės su Alioša pasielgimas nēmaž neatsimaino, taip-pat glamonėjasi, myluojasi... Bet Jokubas rodos ramesnis, tartum kokį akmens sunkumą nuo širdies numetęs; tyli dantis sukandęs, manydamas: Tiek nesmagumų iškentėjęs, tuos tris mėnesius išturėsiu, tegul sau...

Jei kas iš šalies bastelėjo žodžiu, kas link Vandutės su Alioša, Jokubas paprastą "nepaisau" ištaręs, kitą kalbą užveda.

Alioša tankiai prisimena, kaip jieškoti darbo per vakacijas, kad šiek-tiek uždirbus tėvams padėti. Jokubas prižada savo pro-

tekciją, padėti jam gerą uždarbį gauti. O Vandutė tik atkartoja:

—Aliošos čia namai ir niekur neišeis nuo mūsų; kam čia niekus kalbėti...

Sykiu visokiais budais stengiasi jį su-laikyti. Ant Jokubo pyksta, išmėtinėja ir geruoju prašo neišvaryti Aliošos... Nuoširdžiausius laiškus rašo Jokubui, išreikšdama savo meilę ir prisirišimą... tai vėl rugoja už jo žiaurumą...

Aliošai irgi rašo, kad neišeitų, pasigailėtų tėvo, nes jam išėjus, kas-nors baisaus stosis. Žodžiu, žyle, pelėda verčiasi, kad tik kaip-nors Aliošą pas save užturėti.

Jokubas mato, kaip Vandutė plėšosi, draskosi, mato, jog ne ant juoko įsimylėjusi į Aliošą, nenori persiskirti. Gaila jam Vandutės, širdis plyšta, pasiryžęs kaip-nors pagelbėti nelemtą likimą, kad galėtų... Prasišalinti, nekliudyti,—mano sau—Onytę pasiėmus išvažiuoti į Ameriką, ar atgal į Sibirą, visur galėtų pragyventi, neprazutų. Bet gaila Vandutės... Ji to nepermato, kad susirišus su tuo išpepėliu, juk prazus, įkris į didžiausį vargą; visa gyvenimo našta kris jai vienai ant sprando, kiek tas mėmis uždirbs, arba kiek norės dirbti? O ji dirbdama sunkiai sunaikins savo sveikatą...

Nebemyli manęs,—nėr ką daryti! Nors skaudu, bet prievarta meilės neįgysi... O aš kaip mylėjęs, tebemyliu karštai ir nuo vargo, nors per jos pačios skausmą turiu gelbėti... mano priederme turi but pasišventimas... Prasišalinus, kuomet-nors Onytė paklaustų:—Kodel mes mamytę vieną palikome? Ką jai atsakyti, kaip išaiškinti, ar motinos klaidas parodyti?.. Ne, to negalima. O palikti Onytę motinai ir tokiam globėjui,—niekuomet!

Painus ir skaudus Jokubui klausimas apie save, skaudus jam ir Vandutės skausmas... Nesykį prisiziūrėjęs į nuliudusį jos veidelį, net ašaros jam veržiasi: įmanytų, išplėšęs savo širdį jai parodytų, kaip jos

skausmui prijaučia... bet nenormališkus santykius turi pertraukti... kaip bus, taip,—ant vieno.

Besikamuoiant, vienam ir kitam, praėjo jau tie mėnesiai, baigiasi gimnazijos mokslo metai... Jau egzaminai... Vandutė, kaip nesavėja vaikščioja nusiminusi, išblyškusi, vien tik užsigulusi ant Aliošos, apsikabinusi, tartum bijosi iš glėbio jį paleisti, net rankos jos dreba. Su juom vienu tik šneka, nuo jo nė žingsnio neatsitraukia...

Jokubas tyli, bet kaip akmuo kietas.

Alioša gerai žino, jog atėjo laikas jam išeiti. Dėlioja daiktus, savo knygas, kaip atbulas taisosi į kelionę; kartis nuo karto žvalgosi į Vandutę.

—Kaip išeis Alioša,—sako Onytė,—aš vėl į mažąjį kambariuką eisiu gulti.

—To kambariuko niekas neužims,—užreiškia Vandutė. Kaip Alioša buvo, taip ir bus... kuomet Alioša panorės, pareiti, turi buti jam kambarys liuosas...

Aliošai taip-pat liepė nieko nejudinti kambarėlyj iš vietos, kas kaip stovėjo, taip ir palikti,—paveikslai, fotografijos tekybos ant sienų.

—Reikia viską tvarkoje palikti,—Alioša tarė Jokubui.—Meldžiu duoti popierius, visus perrašęs rytoj išeisiu.

Dar tęsia dienele, dar rašo, matyti kaip sunku išeiti. Atlikęs darbą vakare, atsisveikinęs išeina, bet daiktų, drabužių pundelį palieka:

—Rytoj—sako,—atsivesiu pagalbininką, padės parsinešti.

Onytė nesveika, seniai jau daktaras nusprendė vesti ją ant operacijos, kuomet bus patogus laikas. Kol mokinosi, nenorėjo jos gaisinti nuo mokslo. Vakacijoms užstojus, jau geras laikas.

Rytmetį Jokubas paprastai eina ant darbo; Vandutė išveda Onytę į ligonbutį.

Parėjęs vakare Jokubas neberado Aliošos, nė jo daiktų; rodos, lengviau atsikvėpė.

Vandutė susiraukusi, kaip žemė tyli. Vakare tik staiga paklausė:

—Kubai! Kuomet tu žadi savo klaidą atitaisyti?

—Kokią?—tas klausia.—Daug padariau klaidų savo gyvenime, nežinau kokią nori atitaisyti.

—Aliošą atgal sugražinti...—lyg kirviu kirto Vandutė.

—Mano širdele!—tarė Jokubas.—Visas klaidas apsiimu atitaisyti, bet su Alioša po vienu stogu nebegyvensiu.

Po išėjimo Aliošos, į trečią dieną atėjo pas Burbus vakare į svečius Vandutės gimnės, teta su sunum ir marčia. Žiuri, Jokubas sėdi, Onytė jau ant kelių, apsikabinę abudu užsiverkė.

—Kas čia radosi, kodel taip?...—teiraujasi svečiai.

—Ogi Vandutė mus pametusi išėjo... jau dvi naktis nenakvojo namie.—Jokubas ašarodamas ėmė pasakoti paskutinių dienų atsitikimus.

Po atsisakymo Jokubo gražinti atgal Aliošą, rytmetį Vandutė kaip ėjo ant darbo ir nebeprėjo.

—Maniau,—sako,—jog ji ligonbuty pas Onutę; bėgu ten žiūrėti, bene kas blogo atsitiko? Radau Onytę jau sveiką, o Vandutė, kaip nuvedusi Onytę nelaukusi nė operacijos, palikusi daktarams; išėjusi ir nė sykio daugiau ten nebuvo... Turbut skubėjo,—sako,—namo Aliošą išleisti, atsisveikint... o gal padėti jam daiktus nusinešti...

Onytę parsivedžiau namo, o Vandutės kaip nėra, taip nėra.

—Sėdime ir verkiame—guodžiasi Jokubas,—nežinau kur eiti, kame jos ieškoti...—pradėjo verkti.

—Tėte, tu neverk!—apsikabinusi Onytė prašo.—Tu neverk!.. aš galiu mamytės verkti, bet nenoriu, kad tu verktum... neverk!...

Svečiai neįmano kaip guodžioti, kokį patarimą duoti? Bešnekant atsikėlė teta, ir išeidama pro duris pasakė:

—Jūs palaukit valandėlę, aš tuoj sugrįšiu.

Sėdi, šnekasi svečiai. Jokubas guodžia-
si, verkšlena. Netrukus durų skambutis
dzirrrr! taip staigiai, net visi krupitelėjo.
Atidaro duris,—ogi teta belaikanti už ran-
kos Vandutę.

—Štai parvedžiau paklydėlę,—pasako-
ja.—Paėmusi vežėją, pusę miesto aplaks-
čiau, pas visus pažįstamus ir gimines,—
niekur jos nėra. Antgalo manau, lėksiu į
redakciją, kur ji dirba. Nagi ir besėdinti.

—Kur tu valkiojies?—klausiu.—Kame
nakvojei?

—Nežinau!—atsako.

—Ar tu nori su Jokubu persiskirti?..

—Ne!..

—Ar nori grįžti namo?

—Noriu!..

—Na, tai eikšian,—sakau.—Įsiverčiau
į vežimą ir parvežiau... Tik tu, Jokubai,
neduok jai tokios valios,—grumojo teta.—
Perdaug išlepinai, ištvirkinau... laikyk
trumpiau... turi pasitaisyti... į žmogų atvir-
sti. Pasibučiuokit!.. O taip!

Burbai pasibučiavo, bet tarpe jų, lyg
dygliuotas erškėtis atsistojo neužsitikėji-
mas. Ašarodama nuslinko į šalį prakilni
meilė.

Žemaitė.

ROŽĖ LUXEBURG.

Ilsėkis, miela draugia, mūsų numylėta,
Ilsėkis, miela draugia, mūsų apgailėta,—
Plėšikai kraugeriai tave nukankino,
Žiaurus kapitalistai gyvastį išnaikino.

Ilsėkis, miela draugia, mūsų numylėta,
Mes tave minėsime ir graudžiai apgailėsime;
Mes raudonas gėles ant grabo sodinsime
Ir rožių raudonų vainiką tau pinsime.

Jau tu nebegali už mus kovoti,
Nereik plėšikų nei priešų bijoti.
Raudona rožė mes tave vadinsime
Ir tavo vardą visados minėsime.

Ilsėkis, miela draugia, mūsų numylėta,
Ilsėkis, miela draugia, mūsų apgailėta.
Narė.

GAL KLYSTU.

Gal taip tikėdamas aš klystu,—
Mat, mažai mokslo pažinau,
Ir mažai tiesos teišvystu,
Nes tamsiai miniai tarnavau.

Bet man taip matos, kad jau laikas
Pažinti klaidas kunigų,
Nes jau beturčio vargšo vaikas
Praded' išbristi iš vargų.

Laikas parodyt tiems beširdžiams,
Kad vargšų minias gana skriaust,
Nes jau pasaulyj balsą girdim,
Kad laikas dykunas nubaust!..

Už nekaltų varguolių kraują
Laikas didžturčius naikint
Ir pastatyt pasaulį naują,
O dykaduonius tuoj išvyt.

Gana jie vargšus žmonės žudė
Sibiro tyruos ir kitur,
Pančiais apkalę urvuos pudė,—
Liejosi kraujas jų visur.

Per veidmainystę kunigėlių,
Pasaulis pludo kraujo tvane,
Ir didžios minios vargdienėlių
Plaukiojo ašarų klane.

O tik tironai sužvėrėję
Užlaikė žiaurius sau siaubunus,
Kurie, pas vargdienį atėję,
Plėšė nuo motinų sunus.

Dabar jau laikas yra geras
Nulaužti dykunams ragus,
Nes viso svieto proletaras
Pabudo, jausdamas vargus.

Gal taip tikėdamas aš klystu,
Mat, vargšo vaikas aš esu,
Ir mokslo mažai tepažįstu,
Bet man taip matos, ištiesų.

Lakštingalos Vaikas.

KODEL?

Kodel man šiandien širdis nerimsta?
 Kodel taip skaudžios svajonės gimsta?
 Kodel aš kur-tai smarkiai rengiuosi
 Ir tuo troškimu liudnai džiaugiuosi?
 Rytmečio saulė ukų miglose...
 Širdis krutinėj alpsta skausmuose.
 Juk šiandien vargšai visur triumfuoja!
 Galingos minios gatvėmis maršuoja...
 Visas pasaulis šiandien sujudo...
 Ne vienas ilgai miegojęs pabudo;
 Balsas trimito uždegė dvasią,
 Karžygiais tapo, ir žengia drąsiai...
 Nors daugelis jų vien auka tapo,
 Bet obalsis skrenda ir nuo jų kapo.
 Štai kodel liudna,—kad čia aplinkui
 Mažas burelis vos susirinko...
 Jie tik po vieną da aimanuoja
 Ir Gegužinę gal tik sapnuoja?
 Kur mūsų karžygiai, ką nuolat šaukia?
 Kodel jų nėra, ko šiandien jie laukia?
 Garbė jums, karžygiai, aukavę gyvybę!
 Jūs kraujo lašai sutvėrė galybę,
 Kuria mes rengiam pasaulį naują,
 Ir veltui turčiai prieš jį kariauja.

GEGUŽĖS RYTAS.

Ir šviesa brėkšta, diena jau arti,
 Nors visi miega, tylu kaip naktį...
 Širdis im' plakti džiaugsmu prakilniui;
 Šiandien mūsų šventė! Šventė vargdienių!
 Stokim kaip vienas karžygio drąsa!
 Tomato galiunai, kas tai yr' masa,
 Kurios jie šiandien taip didžiai bijo—
 Daugiau nei kieto plieno kalavijo.
 Taip ji kalbėjo pirm saulės šviesos,
 Pirmos Gegužės šventės prakilnios...
 Ji plaukus šukavo, per langą žiurėjo,
 Ji matė paveikslus, jos širdį žavėjo.
 Staiga šuviai pasipylė, trenksmas pasi-
 Įniršus minia tarsi jo negirdi... [girdo,
 Tik įnagius stvėrė ir kaujas kaip vienas;
 Jų drąsa, narsumas, aštresnė, kaip plienas.
 Kraujas, lavonai ir klyksmas vaikų,
 Toks baisus vaizdas! net žiurėti klaiku.
 Taip ji sutiko Gegužės rytą,
 Ateičiai planą skirdama kitą.
 Dienai atėjus, prie darbo stojo,
 Bet šį vaizdelį nuolat kartojo.

J. B—tė.

Lauko darbininkas.

Sveikatos Skyrius

NAUJI FAKTAI APIE MAISTĄ IR VALGYMĄ.

Šiame straipsnyje skaitytojas ras "keistų" dalykų, priešingų įsigyvenusiai žmonių, o net ir daktarų nuomonei apie maistą, apie kramtymą, virškinimą.

Jefferson Medical College'iaus fiziologijos, chemijos ir toksikologijos profesorius P. B. Hawk ilgais, rupestingais moksliskais bandymais perkratinėjo tulas viešpataujančias teorijas, apie kai-kuriuos valgius, ir atrado tose teorijose klaidų.

Amerikoj išsiplatinusi nuomonė, buk jaunučio veršiuko, neturinčio bent keturių savaičių, mėsa esanti ne tik sunkiai suvirškinama, bet ir tiesiog nuodinga. Taja nuomone paremtas, yra išleistas net šalies įstatymas, draudžiantis pardavinėti mėsą veršiukų, jaunesnių, kaip keturių savaičių.

Prof. Hawk dviejų savaičių mėsa maitino net vienuoliką studentų net per kelioliką savaičių, ir nebuvo jokių blogų pasekmių. Beveik tuo pačiu laiku pačios Jungtinių Valstijų valdžios tyrinėtojai savo bandymais patvirtino prof. Hawk atradimą, jog jaunučio veršio mėsa neblogesnė sveikatai už jautieną ir avieną.

Tiesa, lietuviams jaunutė veršiena nebuvo baissi Lietuvoje; vargu atsirastų lietuvis, kuris galėtų pasakyti, kad jis ten nuo jos sirgęs; bet Amerikoj ir lietuviai, daktarų patarimų prisiklausę ir prisiskaitę, kartais pakalba apie kenksmingumą jaunučio veršiuko kuno.

Labai daug esame girdėję apie reikalingą kuoilgiausiai, kuosmulkiausiai kramtyti. Pagarsėjusiojo Horace'o Fletcher'io teorija (fletcherizmas) reikalauja, kad maistą kramtytume tol, kol jis mums nejučiomis, savaimi, be sužinaus ryjimo, pats nugarmės į skilvį. Juo mažiau kramtysi, juo labiau sau amžių trumpinsi, sakydavo Fletcher'is. Prastai sukramtytas maistas,

anot jo, negalys būti tinkamai suvirškinamas skilvyj ir žarnose. Jefferson Medical College'iaus gi bandymai ne visai patvirtina Fletcher'io teoriją šiame punkte. Mėsa, stambiais kąsniais, apie pusę ir daugiau colio, supiaustyta buvo duodama per kelias savaites keliolikai žmonių, kad nekramtę valgytų. Tam tikrais instrumentais visą tą laiką buvo tyrinėjama, kaip skilvis tą nekramtytą mėsą suzlėbčioja, ir atrasta įdomus faktas: nekramtyta mėsa ilgiau skilvyj užsilaiko pirm išeisiant į žarnas; užtat iš skilvio ji išeina geriau suzlėbčiotasuvirškinata, negu mėsa, kuri buvo labai gerai sukramtyta. Sunkiausias darbus dirbantieji girių ir uostų darbininkai, kurie nėra susirupinę perdaug geru kramtymu, kurie dažnai nė kiek reikiant laiko neturi smulkiam kramtymui,—pasizymi betgi sveikiausiais viduriais. Prof. Hawk, tečiaus, pataria vidutiniai kramtyt, ypatingai daržoves ir kitokius augmeninius valgius, su kuriais da nepadaryta nuodugnų bandymai kas dėl jų kramtymo intakos į suvirškinimą.

Labai įsviešpatavusi klaidinga nuomonė apie tai, buk esą kenksminga valgant vanduo gerti. Tos nuomonės pasekėjai pasakoja, kad vanduo praskiedžia sultis, kurios zlėbčioja-virškinata maistą skilvyj; o praskiestos sultis, girdi, esančios ne tokios stiprios, ir todėl nebepaiegiančios maistą taip gerai suvirškininti. Kad vanduo praskiedžia virškinamąsias sultis, tai aišku kiekvienam. Bet tuo da nėra prirodyta, kad tuo praskiedimu galima esą užkenkti virškinimui. Visai antraip, bandymai, kurie tęsėsi per dešimtį metų Jeffersono Medikalėj Kolegijoj, prirodė, jog vanduo, geriamas laike valgio, palengvina maistą suvirškininti. Mat, jis iššaukia smarkesnę plaukimą į skilvį ir žarnas virškinamųjų sulčių. Asmenį, ant kurių daryta tie

bandymai ir kurie laike valgio gėrė kuodaugiausia vandens, ne tik kad nieko nenukentėjo, bet, priešingai, da sveikesni pasidarė ir daugiau pradėjo sverti.

Seilės, kuomet vandeniui praskiestos, daug geriau veikia į maistą. Skilvis ir kasa (pancreas) smarkiau gamina virškinamąsias sultis, kuomet valgant geriama vandens; toms sultims smarkiau plaukiant, greičiau suvirškinama maistas skilvyj ir žarnose; praskiestas vandeniui maistas lengviau sugeriamas į kraują, ir per tai mažėja bakterijų skaičius žarnose, o ir likusios bakterijos darosi menkesnės ir netokios veiklios; taigi mažiau tepagamina ir tepraleidžia nuodų į kraują. Vandens intakoj kepenis, inkstai ir kiti organai pasekmingiau veikia.

Žindomojo kūdikio maiste yra apie 87 procentus vandens; dažnai da daugiau vandens pridedama; ir visas tas vanduo kūdikiui anaipol nekenkia. Net gyvuliai geriau auga, jeigu jiems prie maisto buna įvalias vandens, kad gertų, kada tik norėdami.

Kadangi tokia jau buvo išsiplatinusi nuomonė apie vandens kensmingumą laike valgio, tai daugelis daktarų taip-pat drausdavo savo ligoniams valgant gerti, nors ne vienas tų pačių daktarų, kaip jie dabar prisipažįsta, gerdavo vandens kiek tik norėdami, ir nedatirdavo jokių blogų pasekmių.

Daug girdime apie lediniai-šalto vandens nesveikumą gerti prie valgio; nesa toks vanduo ypatingai stabdąs virškinimo darbą, atšaldydamas skilvį. Pastarieji tyrinėjimai šiai nuomonei taip-pat išklabino pamatus. Pagalba tam tikro mitriai įtaisyto jautraus instrumento, susekta, kad per 20 minutų po ledinio vandens atsigėrimui skilvio temperatūra (šilumos arba šalčio laipsnis) buvo daug-maž tokia-pat, kaip ir temperatūra kuno apskritai. Išgėrus karščiausios kavos puoduką, per 20 minutų jina pasidarė tokios-pat temperatūros, kaip

ir skilvio sienos. Tatai parodo, kaip gerai skilvis reguliuoja temperatūrą į jį patekusio maisto bei gėrimo. Vienas, tečiaus, persergėjimas reikia padaryti: pailsus arba sunkų fizišką darbą dirbus, gali buti pavojinga tuojaus gerti daug ledinio vandens.

Iki pastarųjų dienų buvo patariama net pieną greitai negerti, bet po biskelį, burnoj palaikant, ryti; girdi, dideliais gurkšniais ryjamas pienas, skilvin nuėjęs, sukrekąs į didelius burbulus. Prof. Hawk tyrinėjimais gi parodė, jog greitai geriamas pienas sukreka į mažesnius gabalus, negu kad palengva siurbiamas ir burnoj palaikomas pienas. Pienas, pavirintas penketą minutų, duoda mažesnius sukrekėjimo gabalus, negu žalias pienas. Ilgiau pieną virinant, dingsta jo svarbių maisto dalių.

Tarp pavojingų viduriams maistų budavo žymi vieta paskirta šviežiai karštai duonai; jinai, girdi, sudaranti gniuzulą, per kurį virškinamosios sultys negalinčios persisunkti. Ir čia buta klaidos. Pasirodo, kad šviežia, karšta duona yra tinkamas ir nekenksmingas skilviui maistas.

Prof. Hawk su savo draugais tyrinėtojais patįs ant savęs pasiryžo išbandyti minimus valgius ir gėrimus, kurie budavo laikoma už tokius baises skilvio ir sveikatos priešininkus. Jie valgė šviežią, karštą duoną su poros savaičių veršiuko mėsa ir priegtam skubiai gėrė apščiai ledinio vandens ir virinto pieno. Tatai darė atvėjų atvėjais, ir nei vieno sveikata, nei skilvis nė per nago juodymą nuo to nenukentėjo.

Šie Jeffersono Medikalės Kolegijos bandymai, kaip matoma, sumuša tulus senus prietarus apie valgį ir tarnauja, kaip persergėjimas kritiškai žiūrėti į šiokias ar tokias, naujas valgio teorijas, nepakankamai bandymais paremtas arba paremtas vien bandymais, ant gyvulių. Visi prof. Hawk čia paminėti bandymai buvė padaryti ant žmonių.

VAIKŲ SKYRIUS

PANELĖS BARBUTĖS MYLĖTINIAI.

Jos mylostai mažai gražiai peliukei, vardu Barbutei, pasitaikė turėti du mylimu,—Tamošių Pelę, kursai gyveno virtuvės sienos oloj, ir Vincą Pelę, kursai gyveno laukuose oloj.

Barbutė žinojo, kad Vincas Pelė turi gerus namus, kuriuose užtektinai yra grūdų ir kita-ko.

Jinai taipgi žinojo, kad Tamošius Pelė turi moliuginus namus sienoj, kur labai daug surio virtuvėj. Ir delto jai sunku buvo atspėti, su kuriuo geriau būtų apsigyventi, nes abudu iš pažiūros atrodė „nelaimingi“ ir abudu lygiai Barbutei mylėjo.

Vieną gražią naktį Vincas Pelė išsivedė Barbuteį į pievą pas nedidelį prudelį, netolimai nuo jojo namų.

—Pasivazinėsim, sako, su nauju luoteliu.

Barbutei važiuojant luoteliu po mėnulio šviesa išrodė labai gražu ir manė, kad užvis geriau bus ištekti už Vinco.

Bet... vos tik juodviem įvažiuavus į prudelio vidurį, baisus gyvunas perskrido virš jų galvų ir norėjo pagriebti Barbuteį, bet Vincas skubiai ją patraukė į šalį ir priiręs luotelį prie krašto, nubėgo pagriebęs ją už rankos nuo prudelio šalin. Barbutė šituo atsitikimu labai buvo nugązdinta.

Kitą naktį Tamošius Pelė atėjo pas Barbuteį, nešinas po pažasčia didelį šmotą surio, iš ko Barbutei buvo saldaus juoko.

—Man neaišku, kaip ten kas galėtų gyventi laukuose,—sakė jis, rodos, nieko nežinodamas apie Vincą Pelę. —Laukuose yra labai daug pavojingų gyvunų,—gyvunų, kurie pagauna pelę, nežiurint to, kaip ji giliai žemėje būtų. Ypatinai Zakarijušas Pelėda, tai tik ir laukia, kada laukų pelės yra geros, riebios, ir kaip tik javus nupiauna-nuvalo, tai jis ir ima nelaimingąsias gabenti į savo urvą. Viktorija Katė, tai

mažniekis prieš Zakarijušą Pelėdą. Jei jūs sutiktumete eiti su manim į virtuvę, panele Barbute, tęsė Tamošius,—aš parodyčiau jums, kur aš radau labai daug surio ir kur aš jį manau padėti savo namuose.

Barbutė, nemanydama, kad kas blogo galėtų atsitikti, nuėjo su Tamošium į virtuvę, ir kada jinai žiūrėjo į taip gražų surio šmotą ir jau bandė biskutį jojo paragauti, Tamošius sušuko: „Barbutel!“ ir patšai, kaip kulka, nusprudo pasieniu į olą. Barbutė suprato, kad Tamošius pamatė ateinant Viktoriją Katę, todėl nieko nelaukus smuko ir ji paskui Tamošių.

Bet oh! kaip nelaiminga buvo del jos ta minuta, kurioje reikėjo bėgti pro statinę, pas kurią buvo užtaisytos sląstos, kurios, vos tik biskutį pakibinus, tik dzin! ir prispaudė uodegaitę.

Nė bėgt, nė rėkt. Laimė, kad Viktorijai Katei pasipynė kita pelė ant kelio, kurią nors ir labai ilgai gaudė, bet nepagavo.

Tuo laiku, kada Viktorija Katė gaudė kitą pelę, kas tai praskėtė sląstas ir Barbutės uodegaitę pasiliosavo. Barbutė atsigrėžė link savo išgelbėtojaus ir pamatė, kad tuo jos išgelbėtoju yra Vincas.

—Bėgkim iš čia, nes Viktorija Katė užeis ir tuomet bus blogai,—kalbėjo Vincas. —Štai ana-kur ola ir jaja galima iš-eiti toli į lauką. Bet kada mes iš čia išeisime, aš meldžiu jusų, kad duotumėt prižadą apsigyventi mano namuose, kur aplinkui nėra nė kačių, nė sląstų.

—Bet Zakarijušas Pelėda, jis gali kenkti,—sako Barbutė.

—O, Zakarijušas Pelėda niekada nepagaus laukų pelės, jeigu jinai nevaikščioja viena į mišką uogauti. Eiva ir apsigyventi tuojaus šianakt ir daugiau niekados nesilankykime į šią pavojingą vietą.

Barbutė pamislijo apie tai, kaip Tamošius Pelė pamatė jąją, kad Viktorija

Katė pagautų ir suprato, kad pavojus laukuose nėra toks didelis, kaip kad virtuvės sienoj.

—Aš manau, kad laukuose yra geriau gyventi. Tik viena, kas nelabai gerai, kad ten nėra surio, ypatingai nedėdienio sulaukus,—sako Barbutė.

—Surio!—nustebo Vincas. —Mano miela, surio galėsi valgyt, kiek tik norėsi ir kada norėsi. Aš žinau, kur yra labai daug surio. Jisai laikomas namuose nepertoli nuo mano gyvenimo vietos. Apart surio, tenai da yra ir tokių daiktų, apie kuriuos jūs nė sapnuot nesapnavote.

Kitą naktį Tamošius Pelė nuėjo aplankyti Barbutę, bet atrado užrištą duris

ir ant vidurio durų buvo užlipintą popiera su parašu: "Aš apsivedžiau su Barbute pereitą naktį. Apsilankyk ir pamatyk, kaip mes gražiai gyvename, jeigu nesibijai, kad kas tave pagautų. Panelė Barbutė davė sau prizadą, kad verčiau apsigyvent laukuose, negu kad apsivesti su bailiu, kuris nelaimėj palikęs pats pabėgo.

Tamošius Pelė grįžo namo labai nusiminęs. Jis neaplankė Vincą Pele, ir jis nusprendė ne tik kad daugiau niekad nemėginti apsivesti, bet taipgi niekad ir neįsimylėt į peles. Juo tolyn, labyn Tamošius bren-do-senėjo ir visi jį už tai vadino senberniu, arba senberniu Tamošium.

Sulietuvino Ivonėlis.

KORESPONDENCIJOS

HARTFORD, CONN.

Čia gerai gyvuoja LSS. 49 kuopa, keletas pašalinių draugysčių, kliubų ir tt. LSS. kuopa stovi ant tikrų tarptautinio socializmo pamatų ir pasmerkia socialpatriotų "gerus" darbus; turi apie 60 narių ir daug pasekėjų. Lietuvių čia randasi apie keletas tukstančių. Tiktai vienas nemalonus dalykas yra pranešti, kad nėra LMPS. kuopos. Keno kaltė, tai tuom sykiū negaliu pasakyti, gal vėliaus apie tai patirsiu. Žiurint iš šalies, rodosi, randasi tokių moterų, kurios galėtų kuopą užlaikyti ir prisidėti prie apšvietos darbo. Čia, kaip matosi, dirva yra plati, tik reikia ją apdirbti ir pasėti gerą sėklą, o pasekmės, be abejonės, bus geros, tik, žinoma, reikia dirbti be paliovos. Taigi patartina progresyvėms moterims ir merginoms nieko nelaukiant sutverti LMPS. kuopą; o kad kuopa gyvuos ir neš naudą, tai nėra abejonės.

Žiurint į dabartinį gyvenimą, žmonės, it tie kudikiai pradeda traukyti savo kudikystės vystyklus ir reikalauti pilnos laisvės. Taigi tokiame svarbiame gyvenimo momente net nesmagu sakyti, kad tarpe

tiesk lietuvių nesiranda LMPS. kuopos. Šiandien jau ir moteris yra verčiamos pabusti ir nepalikti viską savo vyrų valiai; visose šalyse jos reikalauja lygių su vyrais teisių. Todėl ir šio miesto moteris neturi atsilikti nuo pasaulio moterų, dirbančių dėl pasiliuosavimo proletariato iš po kapitalizmo jungo.

Sesutės, pasistengkite atlikti šį naudingą darbą — sutverti LMPS. kuopą; tuo palengvinsite ir vyrams varyti progresyvj darbą visuomenės labui.

J. P. Kuzborskis.

BURNSIDE, CONN.

Čionai lietuvių randasi 7 šeimynos; pavienių kaipir nesiranda.

Čia yra tris popieros dirbtuvės. Mokestis nedidelė. Daugiausia čia dirba moteris ir jauni vaikinukai, todėl ir lietuviai vyrai čia turi but paprastais kapitalistų vergais.

Visi lietuviai gyvena sutikime, nežiurint skirtingų pažiūrų. Yra tulų nesusi-pratimų privatiško pobūdžio, apie kuriuos neverta laikraštį vietą užimti. Burnsidedietė.

DETROIT, MICH.

1 dieną Gegužės, apie 10 valandą ryte, jau buvo prisirinkus publikos pilna svetainė (House of the Masses).

Pradėjus ukrainiečiams kalbėt, lauke pasigirdo rusų Marsalietės aidas. Publika tuoj apleido svetainę, nes kožnas norėjo patirt, kas naujo atsitiko lauke. Susirinko didžiausia minia. Policija, matydama, kad gatvės bus užblokuotos, liepė publikai maršuoti. Tuojaus pradėjo maršuot, po 4 greta, linkui miesto, bet nuėjus tolyn kokius keturis blokus, pirmutiniams policija užkirto kelią. Įvyko susirėmimas ir areštai. Nuėjus ties Heisting St., vėl sulaiškė kitas burys policijos.

Nors ir išskirstė darbininkus, bet jie vėl rinkosi prie House of the Masses svetainės, kaip vienintelės savo prieglaudos. Daug netilpo į svetainę.

Taip tęsėsi iki 1:30 po pietų. Štai, policija pranešė, kad galima maršuot. Atitarnavę kareiviai, kurių burys radosi svetainėj, vedė minią, kareiviškomis uniformomis apsirėdę. Paskui juos ėjo moteris ir visa publika. Numaršavus ant Woodward Ave., Arcady Hall įvyko prakalbos įvairiose kalbose. Lietuviškai kalbėjo d. J. Danta. Paskui minia atmaršavo ant Chene St. ir Varen Ave.—į parką, kur taipgi buvo prakalbos įvairiose kalbose.

Policija taip buvo suezinta raudonumu, kad net kaspinus ir kaklaraiščius nuo žmonių traukė ir mindžiojo. Su demonstrantų minia važiavo ir keli policijos vežimai. Keletas buvo areštuota.

Apie 7 val. vakare publika išsiskirstė.

A. Gyvienė.

SCRANTON, PA.

LMPS. 54 kp. surengė vakarą su perstatymu "Netikėtai" ir skrajojančia krasa. Dovana buvo paskirta gėlių buketas.

Publikos susirinko daug. Pelno liko apie \$4.00. Lawrence'o streikieriams aukų surinkta \$15.00, agitacijai—\$10.00.

O. Javarauskienė.

ROSELAND, ILL.

LMPS. 25 kuopa apvaikščiojo darbininkų šventę Pirmą Gegužės. Ir kad išaiškinus žmonėms, delko pavergtoji klesą švenčia, o valdančioji ne, surengė prakalbas 2 dieną gegužės, Stančiko svetainėje. Pirmąsiai drg. Januša skaitė referatą "Moteris ateityje". Paskaitai užsibaigus, seseris Bertuliukės puikiai paskambino pianu, padanavo ir padeklamavo; programe daturėjo buti LMPS. 25 kuopos moterų choras, bet mokytojui neatsilankius, negalėjo dainuoti; Marsalietę bandė dainuoti be choro vedėjo, bet nenusisekė. Draugė A. Kulešienė pasakė puikią deklamaciją, raginančią visus į kovą.

Programui užsibaigus, kalbėjo draugė N. Stilson'enė apie darbininkų šventę Pirmąją Gegužės, kviesdama visus organizuotis, vienytis, nepaisant tautos, spalvos, tikėjimo; nurodė, kokią blėdį atneša ypatiskumai ir kokie vaisiai iš jų išdygsta. Pav., čia susitvėrė antra moterų kuopa, ir vis deltu ypatišky užsivarinėjimų. Kvieta nuo šios dienos mesti visus ypatiskus užsivarinėjimus ir stoti į kovotojų eiles, į Socialistų Partiją, į Mot. Progr. Susivienijimą. Toliaus nurodė, kokią biaurią provokaciją šiandien varo valdantieji, kokias šlykščias dėmes meta ant darbininkų vadų; atskleidus didlapį, parodė visą litaniją kapitalistų bernų, kuriems buk prisiuntė per pačią bombas su pasveikinimu Pirmos Gegužės už nuteisimą darbininkų vadų. Bet mes, darbininkai, išlaimėję pasaulį, nedarysim jiems to, ko jie tikisi,—nežudysim jų, nes jie, parsidavę kapitalistui už dolerį, nežino ką darą; mes jiems dovanosime ir paskirsime kožnam tinkamą vietą: sveikus dirbti, bepročius į beprotnamį, nesveikus į ligonbutį ir tt. Užbaigus kalbą, užklausė susirinkusiųjų, ar sutinka pasiųsti pasveikinimo telegramą su visuotina darbininkų švente esančiam kalėjime seneliui, darbininkų vadi, mūsų spinduliui, kuris savo darbais skynė mums takus, ir kuris ėjo tais takais, to akįs atsidarė ir pamatė savo skriaudikus.

Tam užklašimui visi pritarė ir tuoj L. MPS. 25 kuopa pasiuntė draugui Debsui pasveikinimo telegramą.

Drg. N. Stilsonienė da pirmą kartą kalbėjo Roselande, bet jos kalba, jos jausmingai ištarti žodžiai išbudino klausytojų apsnudusią sielą, sustiprino svyruojančias mintis. Besiklausant jos prakalbos, ne vienam nuriedėjo graudi ašara per veidą.

Buvo paleista paskalas, buk įžanga į prakalbas kainuoja 50c. Tai kerštaujančių ir nesusipratusių moterų darbas. Tokiu budu manė atgrąsint žmones nuo atsilankymo į prakalbas.

P. Stiklytė-Raudienė.

CLIFFSIDE, N. J.

Šis miestelis yra mažas, kuriame lietuvių taipgi yra nedidelis skaitlius. Bet progresyvių lietuvių draugijinis veikimas uoliai varomas pirmyn. Iki šiol čia visą draugijinį veikimą atlikdavo vyrai. Moteris buvo lyg kad užmirštos. Jos prie jokių draugijų neprigulėjo. Viešuose susirinkimuose labai retai tekdavo pamatyti moterį. Net ir manyti nesinorėjo, kad vietos moteris pradės lenktyniuoti su vyrais viešame draugijiniame veikime. Bet štai gruodžio mėnesyje, 1918 m., pastangomis kai-kurių vietos LSS. narių ir pritarimu progresyviškesnių moterų, tapo suorganizuota LMPS. 68 kuopa.

Iš pradžių kai-kurie vietos apuokai pradėjo juokauti iš tų moterų, kurios prisidėjo prie progresiščių kuopos, bet prisidėjusios draugės uoliai ėmėsi už organizatyvio darbo, ir jau dabar kuopa gana puikiai gyvuoja. Narių turi 13, ir tikimasi daugiau. Kuopa jau ir aukomis yra prisidėjusi prie LSS. Aps. Fondo ir sušelpimo gerbiamos senelės rašytojos J. Žemaitės.

Dabar kp. yra nutarusi surengti prakalbas ir po tam balių. Taipgi nutarta užsisakyti darbininkiškos literatūros delei platinimo.

Tai nėra taip jau milžiniški darbai atlikti, bet visgi yra linksma, kad jau ir šio

miestelio moteris pradėjo organizatyvią apšvietos darbą, kuris žadina miniose klesinį darbininkų susipratimą ir riša mus į vieną įėgą kovai su darbininkų klesos išnaudotojais.

Dabartiniam laike butų mums, moterims didžiausias prasizengimas, jeigu mes ramiai sėdėtume, kaip kad iki šiol darėme. Darbininkų pasaulinė kova—mirtina kova—prasidėjo. Musų užduotis yra susipažinti su ja, remti ją ir prisidėti prie jos. Lai tyčiojasi iš mūsų fanatikės ir visi kiti apuokai. Jos ir jie geresnio nieko nesupranta. Mes to neatbokim, nes tie sutvėrimai nežino, ką daro. Varykime savo užbriežtąjį darbą. Kalbinkime tas lietuves, kurios da nėra mūsų kuopos narėmis. Išaiškinkime joms LMPS. tikslą ir jo svarbą. Tegul kiekviena lietuvių moteris stoja į mūsų 68 kuopą, nes tai yra jų tikra užduotis tai padaryti, nes jos yra darbininkės. Subruskime, sesutės, ir atidirbkime už tą laiką, kurį praleidome veltui. Susilyginkime su kitų miestų moterimis organizatyviame veikime.

Vietos Lietuvaite.

CARNEGIE, PA.

LMPS. 57 kp. turėjo surengusi pirmą balių, kuris įvyko 27 balandžio. Publikos buvo atsilankę pusėtinai. Liko šiek-tiek ir pelno; pelnas bus sunaudotas naudingiems tikslams—literaturai ir kt.

Reikia ištarti širdingą ačiu Augščiausios Prieglaudos Lietuvių Amerikoje Dros 3 kp., kuri davė svetainę dykai, taipgi muzikantams, kurie griežė už pigesnę kainą, o vienas iš jų griežė visai dykai. Taip pat esame dėkingos ir tiems draugams, kurie pasišventusiai dirbo visą vakarą.

Rose.

25 bal. "Laisvėj" tilpo korespondencija, kurioj Dzukelio Brolis rašo, buk tai LMPS. 57 kuopa savo susirinkime, laikytame 11 d. bal., nutarus neplatint literatūros ir organo "Moterų Balso". Toliaus apgailėstauja ir tikisi, kad jos tą klaidą atitaisys.

LMPS. 57 kp. neturi jokios klaidos atitaisyti, nes nieko panašaus nebuvo nutarta. Buvo tik nutarta partraukti kokių knygų ir "Moterų Balso". Kaslink knygų, buvo atidėta ant toliaus, o "Moterų Balso" partraukė ir išplatino drg. Ona Čirauskienė.

Turbūt tas Dzukelio Brolis pritruko medegos rašyti, tai sumanė parašyti apie nebutus daiktus 57 kuopoj.

Patartina Dzukelio Broliui da pasimokinti ir pradėti rašinėti* ką-nors naudingesnio vietoj vėjų gaudymo. Rose.

ROSELAND, ILL.

Ateities Žiedo vakaras.

Geguzio 4 d. K. of P. svetainėje įvyko pirmas vakaras vaikų draugijėlės "Ateities Žiedo", kurią globoja LMPS. 67 kp.

Buvo sulošta dviveiksmė komedija "Į mokslą"; po to buvo deklamacijų, duetų, trio ir solo, griežė smuika, skambinó pianu. Išėmus Griusiukų trio ir Griusiukės korneto solo, viskas tapo išpildyta vien "Ateities Žiedo" narių (vaikučių). Vaikučių choras, vedamas d. Varekojienės, susidedantis iš apie 50 narių, tiesiog užžavėjo publiką, kuri nenorėjo paleist nuo pagrindų.

Po programui prasidėjo suaugusių šokis. Visi, kurie dalyvavo tame vakare, stebėjosi, kad per trumpą laiką tiek galima vaikus išlavinti. Kaip girdėt, visi progresyvesni tėvai žada leisti savo vaikučius. Daugelis, mat, manė, kad vaikų chorą negalima išmokinti.

Apart choro ir žaislų, vaikai yra mokinami lietuvių kalbos. Klesos buna kas nedėdienis Aušros kambariuose.

Neapsiriksiu sakydamas, kad nuo šio vakaro ne tik vaikų draugijėlė, bet ir LMPS. kuopa paaugs dvigubai, nes visų vietinių simpatija yra su jomis.

Bravo 67 kp.! Varykit tą darbą pirmyn, o visi progresyviai bus su jumis.

Mls.

SPRINGFIELD, ILL.

Iš mūsų veikimo.

Pastaruoju laiku X Rajonas surengė d. J. Jukeliui maršrutą. Drg. Jukelis atvyko į Springfieldą geguzio 10 d. ir kalbėjo 10 ir 11 dd. LSS. 29 kp., o 12 dieną—LMPS. 16 kuopai.

Turiu pasakyti, kad springfieldiečiai da pirmu kartu tokį gabų kalbėtoją turėjo. Nežiurint, kad kalbėtojas kalbėjo per tris valandas, publika atydžiai klausėsi ir prakalba buvo patenkinta.

Į LMPS. 16 kp. įsirašė 4 naujos narės, o kitos žadėjo įsirašyti susirinkime. Pasirodo, kad niekas negali taip pakelti žmonių upą prie veikimo ir apšvietos, kaip gabūs kalbėtojai. Geistina butų, kad rytiečiai, sulaukus rudens, vėl paskirtų kokių gabų kalbėtoją, nes dabar kur-kas pasidarė platesnė dirva skleidimui apšvietos—literatūros.

Dabar mes turime daug energijos, tik reikia rupintis suradimu progos tą energiją išnaudoti.

LSS. 29 kp. ir LMPS: 16 kp., darbuokitės! Varguolė.

MONESSEN, PA.

Kovo 3 d. čia tapo atgaivinta LMPS. 39 kuopa. Kuopa turi 8 nares. Nors čia ir mažas skaičius lietuvių gyvena, vienok randasi didesnė dalis pažįstančių savo klesos reikalus, todėl yra viltis, kad mūsų kuopelė ateityje padidės narių skaičium. Kviečiame vietines moteris rašytis į LMP S. vietinę kuopą (kurios nepriklausote), kadangi viso pasaulio moteris organizuojasi ir stoja į darbininkų eiles ir sykiu su vyrais gina savo klesos reikalus. Todėl ir mes neatidėliokime.

LMPS. 39 kp. susirinkimus laiko kiekvieno mėnesio antrą nedėdienį.

Kuopa nutarė surengti išvažiavimą su prakalbomis, kuris įvyks birželio 29 d.

M. Bacevičienė.

WATERBURY, CONN.

Kadangi Waterburio visos socialistiškų organizacijos pradėjo svarstyti klausimą dėl atšaukimo delegato iš čionai gyvuojančio Progresyvių Draugijų Sąryšio; kadangi LSS. 34 kuopa ir LDLD. kuopa jau atšaukė delegatus iš to sąryšio, tai LM PS. 12 kuopa savo susirinkime, laikytame 9 d. gegužio, didžiama balsų nutarė atšaukti delegates iš minėto sąryšio.

Žinoma, 12 kuopoj randasi keletas narių iš dešiniojo sparno, kurioms tokis nubalsavimas buvo priešingas jų norui, ir jos—viso labo 4—išstojo iš kuopos.

Priežastis atšaukimo delegatų iš sąryšio buvo tame, kad ilgiau negalima buvo kartu veikti. K. Urbonienė, 12 kp. Sekr.

WATERBURY, CONN.

Balandžio 27 d. LMPS. 12 kuopa surengė prakalbas; kalbėjo St. Michelsonas, "Keleivio" redaktorius.

Kalbėtojas nepribuvo paskirtu laiku; publikai buvo nesmagu laukti. Pirmininkė pranešė, kad bus galima diskutuoti, iki kalbėtojas atvažiuos. Paskirta tema: "Ar darbininkai greičiau prieis prie išsiliuosavimo evoliucijos keliu, ar revoliucijos?"

Kaip ir visados, mūsų dešinieji skelbė savo "mokslą", kiek galėjo. Kada reikėjo balsą gauti iš eilės apginti kairiųjų pusę, tai pirmininkė nedavė balso. (Mat, pirmininkė stoja dešiniųjų pusėn.) Bet, deja, dešinieji tiek nupuolė, kad publika visai atydos neatkreipė į tuos jų aiškinius.

Diskusijoms pasibaigus, publika pareikalavo balsuoti, kurie laimėjo diskusijas—kairieji ar dešinieji. Bet pirmininkė neleido balsuoti.

Tuo tarpu pribuvo kalbėtojas.

Prakalbas rengė moteris, tai kalbėtojas aiškino moterų padėjimą praieityje ir dabartyje ir kas jas privertė protestuoti prieš savo išnaudotojus.

Kalbėtojas apgailėstavo, kad Rusijos bolševikai neįsileidžia į tarybas kitų frak-

cijų elementų; girdi, kas jiems nepritaria, tuoj apšaukia social-patriotu.

Publikos buvo nedaug. Visi ramiai užsilaikė. Ariogalietė.

WEST LYNN, MASS.

Čionai gyvuoja 69 kp., turinti 17 narių. Nors narių mažai, bet visos dirba, kiek gali. Mūsų kuopa susitvėrė 18 d. gruodžio, 1918, bet jau šį-tą nuveikė.

15 d. vasario surengė gražų kepurių balių. Už gražiausias kepures buvo duota dovanos. Pelno liko \$49.58.

Per pasidarbavimą 69 kp. tapo sutverta Liet. Sunų ir Dukterų Pašalpinė Dr-ja.

26 d. balandžio buvo surengta dėžučių balius, kuris puikiai nusisekė. Pelno liko \$28.22.

10 d. gegužės kuopa statė scenoj "Amerikoniškas Vestuves", "Dainą be galo" ir "Moteris suvalgė strytkarį". Lošimas nusisekė labai gerai. Geriausiai atsižymėjo A. Celatarauskas; kiti taip pat gerai lošė. Iš priežasties lietaus žmonių buvo mažai.

11 d. gegužio buvo prakalbos; kalbėjo drg. Puišutė iš Bostono. Žmonių buvo nemažai. Prisirašė viena nauja narė.

LMPS. 69 kp. Narė.

LAWRENCE, MASS.

Nors nesmagu yra pranešti, kad per visą žiemos laiką nieko nenuveikėm, bet sykiu turiu pastebėti, kad nebuvo veikimui progos. Mūsų veikimui kliutis buvo visiems žinomas streikas.

Sulaukę sekančio rudens sezono, rengiamės perstatyti didelį veikalą—"Iš meilės" ir du mažesniu veikaliuku.

Susirinkimus laikome pirmą nedėdienį kiekvieno mėnesio.

Gegužio 6 d. kp. savo susirinkime nutarė neduoti paliudymo toms draugėms, kurios laike streiko išvažiavo kitur vilnonėse dirbtuvėse dirbt. 8 kp. tokį pasiūlymą skaito peržengimu progresyvių ir socialistiškų principų. Silpna Kuopietė.

HAZLETON, PA.

Geguzės 13 d., š. m., čia įvyko nelaimingas atsitikimas: užsiniuodijo maža mergaitė—1 metų ir trijų mėnesių. Motina paėmusi vaistų (ji sirgo) atsigulė, palikdama juos ant staliuko. Radusi tas pilies maža mergaitė pasiėmė, bovijo si ir keletą suvalgiusi užsiniuodijo.

Ta skaudi lekcija turėtų pamokyti motinas, kad mažus vaikučius reikia vaktuot nuo tų dalykų, kurie yra pavojingi. Tokius daiktus reikia padėti augštai, kad kukidkiai neprieitų prie jų. O. Sts.

REZOLIUCIJA

True translation filed with the Postmaster of Philadelphia, Pa., on June 13, 1919, as required by the Act of October 6, 1917.

Pasveikinimui naujo Rusijos atstovo Amerikoje, Liudviko Martenso.

Mes, Rusijos išeiviai,—rusai, lietuviai, ukrainiečiai ir kiti,—susirinkę, su viršum 1,000 žmonių, Lietuvių Mokslo Draugystės svetainėje, 142 Orr St., Pittsburgh, Pa., apvaikščiojimui tarptautinės darbininkų šventės, Pirmosios Geguzės, siunčiame jums, Rusijos Socialistinės Federatyvės Tarybų Respublikos atstovui, mūsų pasveikinimus ir geriausius linkėjimus.

Budami svetimoj žemėj, bet mintimis tenai, gimtinėj šalyj, mes su stropumu ir pilnu sldidarumo jausmu tēmijame į Rusijos Didžiosios Revoliucijos didvyriškus darbus ir esame įsitikinę, kad jūs, Drauge, kartu su jūsų bendradarbiais, nepaisant visokių pinklių ir sunkenybių, sugebėsite tinkamai apginti Tarybų Rusijos reikalus nuo biauriųjų kapitalistiškos geltonosios spaudos užpuolimų.

Mes, Rusijos išeiviai, siela ir kunu esame su Tarybų Rusija ir tikimės, kad yra netolimas tas laikas, kada atsidarys rubežiai ir mes gausime progą aktyviai prisidėti prie mūsų tėvynės surėdymo ant mūsų brolių užtiestų pamatų.

V. Tamulaitis, Pirmininkas.

K. Juodis, Sekretorius.

Pittsburgh, Pa.

Juokų Kampelis**ŠTAI VE KAS JIS.**

Šitas areštantas atsisako pasakyti savo užsiėmimą,—patėmijo policistas magistratui.

—Kodel tu nepasisakai, kuomi tu užsiimi?—klausia magistratas areštanto.

—Bet... ar gi be to negalima apsieiti?—klausia areštantas.

—Galima, ar negalima, tau tas neapeina, bet kuomet mes tavęs reikalaujame, tai tu turi pasakyti,—rusčiai atsakė magistratas.

—Ne, niekuomet,—sako areštantas, pakeldamas augštyn akis,—išrodo, kad jūs esat toks jau blogas, kaip kad policija. Bet gal aš galėčiau paklausti, už ką aš esu apkaltintas?

Tu esi apkaltintas už pavogimą stalo ir dviejų kedžių,—atsako magistratas.

Reiškia, kad aš esu naminių rakandų kraustytojas. Tai ko da jūs daugiau norite,—atsakė areštantas. J. F.

DELKO JIS KARIAUS.

Tulas indionas kareivis, paliuosuotas iš pulko namo pasisvečiuoti, eidamas gatve susitiko baltveidį pažįstamą, kuris tarė:

—Well, Jonai, matau, kad tu tapai kareiviu.

—Jes, aš kareivis,—sako indionas.

—Na, ir kaip tau patinka but kareiviu, Jonai?

—Nekaip.

—Delko?

—Perdaug reikia kitų klausyti ir mažai duoda šaudyt.

—Be abejonės, tu žinai, už ką tau reikės karėj muštis, Jonai?

—Jes, aš žinau,—sako indionas.

—Well, už ką gi tu mušies, Jonai?

—Mušiuos, kad padaryti pasaulį gesresniu del demokratų partijos,—atsakė indionas.

Liet. Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai

ĮNEŠIMAI LSS. PILD. KOMITETUI.

1. Man dirbant arčiau Administracijos, teko patirti, kad prie dabartinių laikraščio leidimo išlaidų mums vienas egz. "Moterų Balso" kainuoja arti 8c. Duodant agentams 35% už pavienių numerių platinimą, mes turime nuostolį. Todėl, kad to išvengus, darau įnešimą, kad "Moterų Balso" Admin. duotų agentams tik 25% kaip už prenumeratas, taip ir už pavienius num.

2. Kadangi "Moterų Balsas" duodamas narėms veltui jau nuo spalio mėn., 1918 m., o iš centro izdo už tai nebuvo mokama, tad darau įnešimą, kad būtų suvesta atskaita, kiek per tą laiką sumokėjo mokesčių, ir po 5c. nuo kiekvienos narės būtų pasiūsta į "Moterų Balso" Fondą.

Ks. Baltr.-Karosienė.

LMPS. PILD. KOM. TARIMAI.

LMPS. Pild. Kom. susirinkimas įvyko 14 d. balandžio pas M. Baltuškienę, 601 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. Susirinkime dalyvavo šios P. K. narės: K. Petrikienė, E. Bekampienė ir M. Baltuškienė.

Tarimas 9.

Nutarta duoti pastabą "M. B." redaktoriui, kad jinais stengtųsi daugiau talpinti "M. B." raštų, straipsnių bei žinių iš moterų judėjimo ir kad, nežiurint, ar būtų vietos "M. B." kitiems pašaliniais reikalams, ar ne, visuomet turėtų būti vietos LMPS. centro, Rajonų ir kuopų reikalams arba ir šiaip LMPS. paliečiantiems raštams. Jie turi būti talpinami be jokio atidėliojimo, jeigu jie prisiūsti į laiką.

Tarimas 10.

Nutarta, kad ilgesni straipsniai, jau tilpusieji kituose laikraščiuose, arba brošiuraitėse, nebūtų perspauzdinami ištiesai "M. B.", pamatuojant tuomi, kad perspauzdinti raštai palieka "M. B." skaitytojams nuobodų. Matant ką-nors naudingo, ir

interesingo, galima paduoti iš jo ištraukas.

Tarimas 11.

Nutarta, kad gegužinis "M. B." num. būtų padidintas. Kiek puslapių padidintas, nenustatyta; tas palikta redaktorės nuožiurai.

Tarimas 12.

Kadangi buvo nusiskundimų, kad ilgai neapmokamos bilos, nutarta pastebėti izdininkei, kad jinais, kuomet aplaiko bilas per finansų sekretorę, apmokėtų jas bėgiu savaitės laiko, o fin. sekr., aplaikiusi nuo siuntėjo bilą, taipgi stengtųsi greitai perduoti ją izdininkei.

Tarimas 13.

Svarstyta d. Karosienės įnešimas, kad būtų numazinta agentams nuošimtis. Ap-svarsčius pasirodė, kad numušus agentams nuošimtį, "M. B." izdas nei kiek nepadidėtų. Įnešimas atmesta.

Su 2 įnešimu sutikta ir nutarta "M. B." priklausančius pinigų iš centro izdo apmokėti (pagal mokesčių blankas).

Už šiuos tarimus balsavo visos susirinkime dalyvavusios.

Drg. Karosienė nieko nepasakė apie šiuos tarimus, nors jai buvo pasiūsta.

M. Baltuškienė, Pild. Kom. Sekr.

S. M. Puishea, LMPS. C. Sekr.

Tarimai 9, 10 ir 12. Sutinku,—balsuoju už.

Tarimas 11. Šį tarimą negaliu suskaičiuoti dėl neaiškaus rašto. Jei tariama, kad "M. B." **nebutų** padidinamas ant tiek, kiek jo redaktorės turės raštų, tai balsuoju už; vienok, jei ten norima pasakyti, kad redaktorė gali padidinti "M. B." ant tiek, kiek ji turės kada rašto, tai, žinoma, jog negalima sutikti,—balsuoju prieš.

M. Michelsonienė.

1. Numušus agentams nuošimtį už pavienius numerius, ne tik kad nieko nepel-

nysim, bet da ir nuostolio galime turėti, nes juo daugiau egz. spauzdinama, juo pigiau pavienis numeris laikraščio atsieina. Ne spauda ar popiera padaro tokias dideles išlaidas, bet laikraščio sustatymas. Sykį laikraštis sustatytas spaudai, keli šimtai egz. daugiau, daro mažas išlaidas, nes tąsyk mokama jau tik už popierą ir kelis centus už spaudą daugiau. Juo daugiau skaitytojų ir platintojų, tuo laikraščiui daugiau pelno, o juo laikraštis pigesnis ir juo didesnę uždarbę gauna agentai, tuo labiau jį platina. Įvykdžius d. Karosienės įnešimą, tuli agentai gali nustoti platinę "M. B." ir tuom būtų nuostolis. Balsuoju prieš įnešimą.

2. Su antru įnešimu sutinku,—baluoju už. M. Michelsonienė.

Redaktorės resignacija.

LMPS. P. Kom.

Gerbiamosios Draugės:—

Pranešimą apie jūsų paskutinio posėdžio tarimus gavau. Ačiu.

Man labai stebėtina, kad jūs nutarėte sustabdyti Rusų Sovietų konstituciją "M. Balse". Man rodosi, draugės, kad ta konstitucija turi but ne sustabdyta, bet kuoplačiausiai paskleista darbininkų ir darbininkių tarpe, kad jie matytų, prie ko siekia Rusijos darbininkai, ką jie atsiekė ir ką da nori atsiekti.

Jūs sakot, kad yra išleistos knygutės. Taip. Bet knygutės nepasieks visus darbininkus. "M. B." gi pasiekia tolimiausių S. Valstijų kampus. Jis pasiekia Pietinę Ameriką, Kanadą, Angliją ir tt.

Man rodosi, kad "Moterų Balso", kaip darbininkų moterų laikraščio, pareiga yra aiškinti darbininkams jų reikalus ir rodyti kelią prie jų išsiliuosavimo. Sovietų konstitucija kaip tik aiškiausia parodo, kokia tvarka gali palengvinti darbininkų ir darbininkių sunkią gyvenimo našta.

Kitas dalykas. Stabdyt jau pradėtus talpint raštus yra labai blogas dalykas. Viena, kad laikraštį lieka neužbaigtas dalykas, o kita, tas pastato redaktorę į la-

bai keblų padėjimą. Redaktorė gavus nuo bendradarbio kokį straipsnį pradeda talpinti, o Pild. Kom. liepia sulaikyti jį. Kokiame gi padėjime redaktorė atsiduria? Ką bendradarbiai manytų apie tokį dalyką? Tas privestų prie to, kad nebutų galima gauti bendradarbių.

Taigi prie šitokių aplinkybių redaguot laikraštį aš atsisakau ir pasitraukiu iš savo vietos.

Kas link talpinimo daugiau žinių iš moterų judėjimo, turiu tiek pasakyt, kad visas žinias, kokias randu laikraščiuose, talpinu. Aš negaliu pagamint žinių, jei jų nėra laikraščiuose.

Pild. Kom. tarimai tik sykį liko atidėti delto, kad pervėlai buvo prisiūsti; šiaip visada dedu juos pirmiausiai. Taigi tas tarimas irgi visai nereikalingas.

Draugiškai,

J. Benes-Šukienė,

"M. B." Red.-Adm.

PROTOKOLAS

LMPS. Pild. Komiteto posėdžio.

LMPS. posėdis įvyko geg. 18, pas d. Bekampienę, 601 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. Susirinkime dalyvavo M. Michelsonienė, K. Petrikienė, K. Karosienė, E. Bekampienė, M. Baltuškienė ir "M. B." redaktorė. Pirm. vienbalsiai išrinkta d. Petrikienė.

Tarimas 14.

Apsvarsčius LMPS. referendumo nutarimą, kad leist "M. B." du kartu į mėnesį, pasirodė, kad prie dabartinių aplinkybių jokiū budu nėra galima tą nutarimą išpildyt. Nutarta kol-kas tai atidėti.

Tarimas 15.

Nutarta atšaukti pirmesnę Pild. Kom. tarimą, kad pakelti "M. B." prenumeratos kainą iki \$1.50, o pavienių num.—iki 15c., o vieton atšauktojo tarimo nutarta pakelt prenumeratą iki \$1.25, o pavienių num. kainą palikt tą pačią—10c.. Pakėlimo prenumeratos kainos priežastis tame, kad "M. B." neturi iš niekur kitur įplaukų, kaip tik iš prenumeratų ir iš pav. "M. B." num.,

o išlaidos gana didelės ir iš senos pren. įplaukų jau nėra galima tas išlaidas padengti.

Tarimas 16.

“M. B.” agentams duoti po 25c. nuo kiekvienos metinės prenumeratos, o už pavienius numerius—25%.

Tarimas 17.

Nutarta vartoti prastesnę popierą del “M. B.”, negu dabar vartojama.

Tarimas 18.

Paaškinus redaktorei tulus dalykus, delei kurių jina buvo rezignavusi, rezignaciją atsiėmė ir sutiko toliaus dirbti prie “Moterų Balso”.

Tarimas 19.

Nutarta apmokėti redaktorei-administratorei-fin. sekr. d. Šukienei po \$20.00 nuo naujų metų, kadangi jina nuo naujų metų dirba visus tris darbus, o iki šiol jina gavo tik \$15.00 savaitėj. (Šis nutarimas priimtas referendumo, o P. K. vykinamas gyveniman.)

Tarimas 20.

Nutarta spauzdinti LMPS. konstituciją—4,000 egz.

Tarimas 21.

Kadangi, kaip pasirodo, yra daug keblumų su pinigais, kurie yra iš kuopų siunčiami centro sekretorei už mokesčių knygeles, tai nutarta, kad centro sekretorė perduotų mokesčių knygeles fin. sekr.

Tarimas 22.

LMPS. agitacijos savaitėi paskirtas laikas nuo spalio 12 iki 18.

Tarimas 23.

Nutarta, kad “M. B.” del agitacijos savaitės butų padidintas ir pardavinėjamas ta pačia kaina, kaip ir paprastai.

Tarimas 24.

Nutarta atsišaukti į LMPS. kuopas, kad jos laike agitacijos savaitės, kur galima, surengtų ką-nors “M. B.” naudai.

Tarimas 25.

Pagal referendumo nutarimą, kad padaryti ženklelius del LMPS., nutarta padaryti jų 2,000.

Tarimas 26.

Apsvarstyta LMPS. 9 kp. skundas ir pranešimas, kad skundžiamoji narė, vietoj paaiškinti, kodėl jina taip kalbėjo, apleido susirinkimą ir buk pasakiusi, kad jina nepaisanti, kad ją prašalins iš kuopos ir iš LMPS.. Tas jau rodosi aišku, kad jina neprigulės prie kuopos nei prie LMPS. Tuo budu jau ta narė (buvusi), nėra mūsų kontrolėj. (Plačiau dalykas paaiškinta kuopai.)

Tarimas 27.

Kadangi pasirodė protestai prieš Pild. Komiteto tarimą kas link įvedimo įstojimo blankų ir kad toks blankų įvedimas padidintų darbą fin. sekr., tai nutarta atšaukti tą tarimą.

Už šiuos tarimus balsavo visos Pild. Kom. narės.

M. Baltuškienė, Pild. Kom. Sekr.

S. M. Puishea, Centro Sekretorė.

PASTABA:

Drg. Baltuškienė daro pastabą, kad aš nebalsavau už tarimus No. 9, 10 ir 11. Nebalsavau delto, kad, kuomet aplačiau krivule, jau buvau gavusi pakvietimą į Pild. Komiteto posėdį, kuris įvyko 18 d. gegužės.

Kai-kurie tarimai pasirodė keisti-neaiški, ir kadangi jie lietė d. Sukiene rezignaciją tad, žinodama, jog reikės tatai išnauju aptarti, laukiau posėdžio. Posėdyj tarimai buvo visi išnauju apkalbėti. Tarimas 9 ir 10 man atrodė keisti, nes, kiek žinau, redaktorė visuomet talpino LMPS. riekalus; o kaslink perspauzdinimo arštų, tai “M. B.” nebuvo jokių, apart Rusų Sovietų konstitucijos, prieš kurią, rodos, niekas negalėtų protestuoti. Apkalbėjusios tuos tarimus, rodos, paliko be pasekmių. Prie to, redaktorė atsiėmė savo rezignaciją.

Tarimas 11 buvo persenas balsuoti nes “M. B.” jau buvo senai išėjęs, kaip gavau tarimą.

Viena tarimą d. Baltuškienė visai apleido, kur buvo nutarta pakelti “M. B.” prenumeratą iki \$1.50. Tas tarimas irgi buvo naujai apkalbėtas (žiur. tar. 15).

Tuo budu tarimai 9, 10 ir neįrašytas tarimas apie pakėlimą “M. B.” prenumeratos kainos buvo perbalsuoti, ir bereikalo man daroma pastaba. Nereikėjo tais tarimais laikraštį vietą užimti, bet visus sutaisius, kaip paskiausiai tarta, paskelbti. Ks. Baltr.-Karosienė.

Pild. Kom. narė.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Nevystančiai gėlei.—Jūsų eilutes su-naudosime. Labai ačiu. Malonėkite daugiau ką pabriežti.

A. Janush.—Visus pranešimus ir rezoliucijas VIII Rajono patalpint negalėjome del vietos stokos, todėl tik abelnai pastebėjom. Tikimės, kad nepalaikysite už blogą.

Seiniškiui. — Eilutes sunaudosime. Ačiu. Straipsnis "Kas yra laisvė"—persilpnas, neapdirbtas ir pilnas nelogiškų išsireiškimų. Ten pasakyta, kad: "moteris yra pavergta, silpnaprotė, už tai ji yra mušama ir persekiojama žiauraus vyro, ir ji negali pagimdyti tobulą ir protiškai sveiką kūdikį". Šis pasakymas yra nelogiškas; moteris nėra nė kiek silpnesnė protiškai už vyrą. Mes turime moterų daug augščiau protiškai stovinčių už vyrus. O jei daugelis moterų yra atsilikusių kulturoje ar susipratime, tai ne delto, kad jos yra silpnaprotės, bet delto, kad sunki jų gyvenimo našta nedavė joms progos išsilavinti. Nežiurint to, jos gali pagimdyti protiškai sveikus kūdikius.

Antras stripsnis, "Kaip Rusijos darbininkai kovojo už laisvę", yra labai paviršutinis ir iš tolimos praeties; paskutiniųjų metų jų kova visai nepaliesta; už tai jis šiuo laiku būtų nuobodus mūsų skaitytojams. Gražiname abu straipsniu.

Švintekui.—Prie progos eilutes sunaudosime. Ačiu.

S. Pašulniečiui.—Pluoštą rankraščiu gavome. Labai ačiu. Peržiūrėsime.

LMPS. CENTRO APYSKAITA.

Iplaukos už balandžio mėnesį, 1919.

16 kp.,	Springfield Ill.	3.90
72 kp.,	Kenosha, Wis.	3.60
60 kp.,	Pittsburgh, Pa.	3.60
39 kp.,	Monessen, Pa.	1.80
13 kp.,	Boston, Mass.	6.40
34 kp.,	Fitchburg, Mass.	2.20
55 kp.,	Haverhill, Mass.	1.90
49 kp.,	Brighton, Mass.	3.45
15 kp.,	Ansonia, Conn.	3.10
45 kp.,	Tamaqua, Pa.	1.02
42 kp.,	New Haven, Conn.	2.40
16 kp.,	Springfield, Ill.	3.65
5 kp.,	Rockford, Ill.	6.35
23 kp.,	Binghamton, N. Y.	3.95
75 kp.,	St. Clair, Pa.	1.45
27 kp.,	Cambridge, Mass.	6.00
30 kp.,	Bridgewater, Mass.	2.50
32 kp.,	McKees Rocks, Pa.	1.95
1 kp.,	Brooklyn, N. Y.	6.85
12 kp.,	Waterbury Conn.	20.35
22 kp.,	Montello, Mass.	9.90
49 kp.,	Brighton, Mass.	9.25
2 kp.,	Worcester, Mass.	18.30
69 kp.,	West Lynn, Mass.	1.80
28 kp.,	Baltimore, Md.	7.80
19 kp.,	Donora, Pa.	1.35
77 kp.,	Frackville, Pa.	2.00
13 kp.,	So. Boston, Mass.	2.00
74 kp.,	Hazleton, Pa.	3.55

66 kp.,	Los Angeles, Cal.	1.80
50 kp.,	Gardner, Mass.	7.85
40 kp.,	Lewiston, Me.	.60
79 kp.,	Riverside, N. J.	.36
80 kp.,	Philadelphia, Pa.	.72
85 kp.,	Nashua, N. H.	3.70
34 kp.,	Fitchburg, Mass.	9.70
8 kp.,	Lawrence, Mass.	9.05
40 kp.,	Lewiston, Me.	2.35
25 kp.,	Roseland, Ill.	4.50
72 kp.,	Kenosha, Wis.	3.90
82 kp.,	Torrington, Conn.	1.55
35 kp.,	Bridgeport, Conn.	3.35
26 kp.,	Rochester, N. Y.	11.75
39 kp.,	Monessen, Pa.	1.05
24 kp.,	Cleveland, Ohio.	16.35
49 kp.,	Brighton, Mass.	4.00
78 kp.,	Burlington, N. J.	4.05
80 kp.,	Philadelphia, Pa.	7.00

Viso \$236.00
Kovo mėnesį buvo izde 1 198.52

Viso lieka pas centro izdininkę \$1,434.52

VISŲ LMPS. KUOPŲ DOMAI.

Daug sykių buvo rašyta "Moterų Balsui", kur ir kaip siųsti pinigus, bet daugelis kuopų vis da nesupranta arba supranta klaidingai.

Visus pinigus, priklausančius "Moterų Balsui" už pavienius numerius arba už knygas ir aukas reikia siųsti čekiais ar Money Orderiais, išrašant "Moterų Balso" vardu, ir siųst "M. B." administracijai, 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa. Visus pinigus už narines mokesčius ir mokesčių knyges čekius reikia išrašyti izdininkės E. H. Žilinskiutės vardu ir, sykiu su mokesčių blankomis, siųsti "Moterų Balso" administracijai, 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

"Moterų Balso" administratorė užima finansų sekretorės vietą, ir todėl visus pinigus ir blankas reikia siųsti "Moterų Balsui", kad administratorė galėtų įtraukti į knygas, o paskui Susivienijimui priklausanti pinigai yra siunčiami izdininkei d. E. H. Žilinskiutei.

Dabar tulos kuopos daro tokias juokingas klaidas: uzadresuoja laišką su pinigais Žilinskiutės vardu, o "Moterų Balso" adresu. Drg. Žilinskiutė gyvena Rochester, N. Y., o jai laiškas ateina į "Moterų Balso" administraciją. Mes jos laišką plėsti negalime, turime siųsti jį į Rochester, o iš ten d. Žilinskiutė turi vėl mums blan-

kas sugražinti. Kiek tai laiko gaišinasi bereikalo ir iškaščių pasidaro.

“M. B.” Administratorė.

NUO ADMINISTRACIJOS.

“Moterų Balso” No. 4, š. m., buvo pranešta, kad gegužinis “Moterų Balso” numeris bus padidintas.

Administracija prašė, kad kuopos ir agentai praneštų iškalno, kiek egz. ims platinimui, kad žinotume, kiek spauzdint ir tt. Daugelis pranešė gana anksti, bet ne visi. Daug užsakymų gavome, kada jau “M. B.” buvo atspauzdintas ir net išsiuntinėtas.

Nežiurint, kad daug daugiau spauzdinome, kaip paprastai, bet gavome tiek daug užsakymų, kad visus išpildyti negalėjome. Kurie nagavote, malonėsite mums atleisti. Kad butumėt anksčiau pranešę, butumėm visus patenkinę. Kurie prisiuntė pinigų sykiu su užsakymu, o laikraščio negavo, tiems pasiūsimė už tuos pinigus sekantį “M. B.” numerį.

LMPS. Pild. Kom. buvo nutaręs pakelt “M. B.” pardavinėjimo kainą iki 15c., bet tas tarimas liko atšauktas, ir “M. B.” bus pardavinėjamas, kaip ir pirmiau, po 10c. Tik gegužinio numerio kaina pasiliko 15c.

Prenumeratą nutarta pakelt iki \$1.25 į metą. Todėl prenumeratoriai turės siųsti po \$1.25 už prenumeratą; gi rinkėjai—po \$1.00, sau pasilikdami 25c.

Pavienių numerių platintojams nutarta duot tik 25% vietoj 35%.

LMPS. VII R. VALDYBOS ADRESAI.

Organizatorė B. Leonaitė, 1520 Page St., N. S. Pittsburgh, Pa.

Protokolų sekr. V. Maisejutė, 201 Soho St., Pittsburgh, Pa.

Finansų raštininkė E. J. Stočkienė, 1133 McMahan Ave., Monessen, Pa.

Iždininkė M. Andriulienė, 483 8th St., Donora, Pa.

Knygė A. Arbašaitienė, 206 Magazine St., Carnegie, Pa.

PIRMAS DIDELIS IŠVAŽIAVIMAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo VI Rajonas rengia didelį išvažiavimą, kuris įvyks 29 birželio (June), 1919 m., East Mahanoy Junc., Lakeside Parke.

Šis išvažiavimas bus gana žingeidus, nes tai bus pirmas išvažiavimas, surengtas progresyvių moterų šioj apielinkėj. Programas susidės iš įvairiausių pamarginimų. Kalbės pirmu kartu šiame apskritųj garsi kalbėtoja d. Z. M. Puišitė iš Boston, Mass. Delto kviečiame visus ir visas iš šios apielinkės atsilankyti. Bus visiems žingeidų išgirsti ką-nors naudingo šiame išvažiavime.

Nuoširdžiai kviečia visuomenę skaitlingai atsilankyti.

M. J. Ramanauskienė,
LMPS. VI Raj. Organiz.

HART, MICHIGAN.

Lietuvių Farmerių Produktų Draugija laikė savo pusmetinį susirinkimą ir nutarė surengt pikniką nedėlioj, 6 d. Liepos ir lošt dvi komediji—“Jaunikaitis Maiše” ir “Kurpius Antanas Kelmialis”. Abi komedijos bus gana juokingos.

Ižanga bus viesiems dykai. Meldžiame aplinkinius ukininkus atsilankyti. Iš toliaus atvažiavusius mūsų komitetas pasitiks stotyj.

Pereitais metais mūsų kaime lankėsi keletas lietuvių praleidimui vakacijų. Šįmet pas mus pasidaugino gyventojų skaičius, todėl galėsime geriau priimti atvažiavusius.

J. Martin, Sekretorius.

LIETUVIŲ NAMAS.

Pirmutinis Lietuvių namas įrengtas kaime Hart, Michigano valstijoj per mūsų ukininkus, kuriame aplinkiniai ukininkai gauna visas informacijas. Atvažiavusiam iš kitur taipgi buna visiems gera užėiga. Per tą užvedimą ukininkai perka sėklas už mažiausią kainą. Manydami pirtk Farmas, geriausia pirtk per tokį Biurą, apsilenkiant agentų. Bulves parduoda dideliais orderiais; šviežius kiaušinius baksais po 30 tuzinų. Čysto medaus viedrukas \$1.85; dideliais orderiais pigiau. Tas namas randasi palei geležinkelio stotį. Važiudami pas mus, pirkite tikietaį į Grand Rapids, o iš ten į Hart. Rašydami, įdėkit markę.

Amerikos Ukininkas, Box 96, Hart Michigan.